

VERSLAG HERFSTTREKTELLING 2004

TELPOST DE BROBBELBIES

*Werkgroep Inventarisatie
Vogelwacht Uden e.o.*

Introductie

Het trektelseizoen van 2004 is een hele goede geweest, er zijn veel meer vogels geteld dan ooit in een seizoen hiervoor en er zijn een aantal opmerkelijke records geboekt. In tabel 1 vindt men een overzicht van het aantal teluren per getelde dag in de herfst van 2004, met daarbij de gemiddelde windrichting (Meteo Vliegbasis Volkel).

Tabel 1: samenvatting van aantal teluren per dag en gemiddelde windrichting

dag	Augustus			September			Oktober		November	
	Wind	Teluren		Wind	Teluren		Wind	Teluren	Wind	Teluren
		ochtend	avond		ochtend	avond				
1	NW2	5:30	2:45	Z2	2:30		Z2	3:30	NO3	
2	NO1		3:00	ZO2			ZW3	4:51	O3	
3	NO1		3:20	Z1			ZW3	4:51	Z2	
4	NO1			Z1	4:30		Z3-4		ZW2	5:00
5	NO2		2:00	ZO1	5:30	2:50	ZW2-3		W3	
6	ZW2		1:30	NO1-2			ZW3	1:43	W3	1:50
7	O2	3:15		NO3	4:00		ZW3-4	8:00	W3	4:00
8	O3	7:15		NO2	2:23	2:00	Z1	7:00	Z2	
9	ZO3			O2	3:00	1:30	NO1-2	8:30	NO2	
10	O2			ZO3	2:20	0:30	O3-4	4:45	W3	
11	Z2		3:00	ZW3-4	4:20		O3	7:30	NO2	
12	O2		2:00	W3-4	5:20	2:20	O3-4	9:30	ZW3	
13	ZW4			Z3-4			ZO3	8:30	NW3	2:30
14	ZW3	1:00		Z3-4			Z3	2:00	N2	3:30
15	ZW1	3:00		ZW3-4	2:18	1:30	ZO2	8:30	ZW3	
16	ZO2			ZW2			Z3	4:50	W2	
17	Z2			Z3		2:40	ZW3	6:30	W3-4	
18	Z3		1:00	Z3	8:15		W3-4	5:30	W4-5	
19	Z4		3:00	W3	7:15	1:20	ZO2	10:30	Z3	
20	ZW3-4			ZW4			ZO3	2:27	W3-4	1:00
21	W2-3	2:55		W3-4			ZW4-5		ZW3	3:35
22	Z4	6:00		W3-4	2:06		ZW3-4	5:30	W4	
23	ZO2			W3			Z4		NW3	3:00
24	Z3			W3			ZW4	4:30	ZO2	
25	ZW3-4	2:14		NW3	6:00		ZW4		ZO2	
26	W3-4		3:00	W2	5:00		ZW2-3	4:30	ZW3	
27	ZW3-4	4:45		W3			O1-2	5:45	W2-3	5:00
28	ZW2-3	4:45	1:30	ZW3	3:40		ZO3	4:00	Z4	0:42
29	O1	7:45		W3	1:52		ZO2	7:00	NO1	
30	ZW4			Z1	4:50		Z2	3:00	O2	
31	W3						NO1	5:00		
	weekenddag									
uur	74:29	48:24	26:05	89:49	75:09	14:40		148:12		30:07
dagen	20	11	11	19	18	8		26		10

Totaal 342:37 uur in 75 dagen

In de volgende hoofdstukken wordt eerst een overzicht gegeven per maand en dan samengevat voor de hele herfst. Daarna worden de resultaten afgezet tegen de voorgaande jaren en ook nog vergeleken met de rest van Nederland. Daarnaast worden opmerkelijke zaken uit de herfsttrek van 2004 nader uitgelicht en op de nieuwe telpostsoorten ingegaan. De tekst van de tellingsoverzichten komt grotendeels uit de weekoverzichten die Toy Janssen op de site van de Vogelwacht publiceerde.

AUGUSTUS 2004

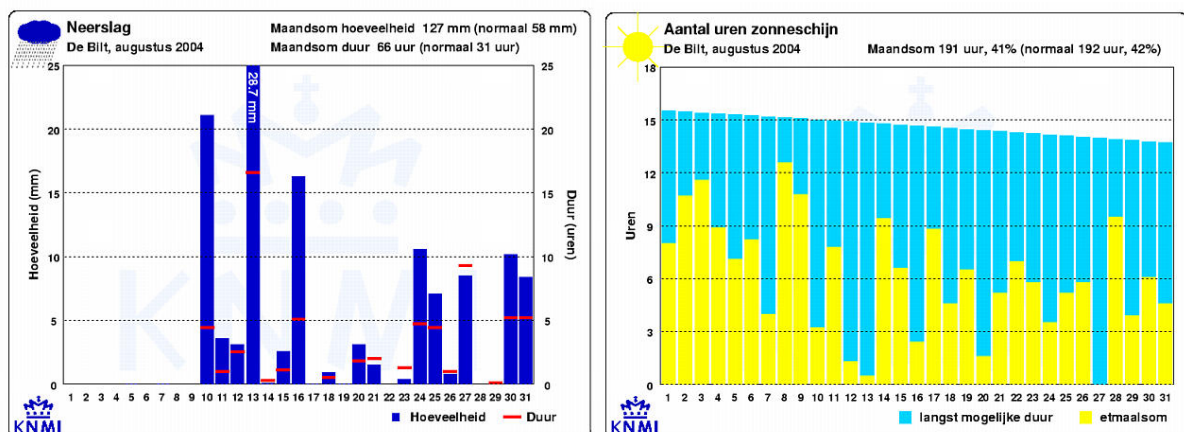
Weersoverzicht (bron: KNMI): zeer warm, zeer nat en de normale hoeveelheid zon

Augustus was een maand van tegenstellingen. In het eerste deel van de maand beleefden we een hittegolf en werden temperatuurrecords gebroken. Daarna vielen er op talrijke dagen lokaal zeer grote neerslaghoeveelheden met wateroverlast tot gevolg.

Door de warmte aan het begin van de maand is de gemiddelde maandtemperatuur hoog uitgekomen: 18,8 °C tegen 17,2 °C normaal. Hiermee eindigt augustus op de negende plaats in de rij van warmste augustusmaanden sinds 1901. De warmte resulteerde in de 35e landelijke hittegolf sinds 1901. De hittegolf telde drie tropische dagen en duurde uiteindelijk tien dagen, van 2 tot 11 augustus. Op 9 augustus werden op een aantal stations record hoge minimumtemperaturen gemeten; lokaal koelde het dat etmaal niet verder af dan ca. 21 °C.

Met gemiddeld over het land 143 mm regen tegen 62 mm normaal was augustus zeer nat. Door het sterk buiige karakter van de neerslag waren de maandsommen neerslag zeer grillig verdeeld over het land. Op een aantal plaatsen in de westelijke helft van het land viel ruim 200 mm. In de zuidoostelijke helft van het land viel lokaal slechts ca. 80 mm. Op het KNMI-neerslagstation Maasland is de maandsom uitgekomen op 325 mm. Dat is een nieuw landelijk neerslagrecord. De buien hadden regelmatig wateroverlast tot gevolg, vooral in Friesland en het westelijk gedeelte van Groningen en in de omgeving van Maasland.

Het aantal zonuren gemiddeld over het land week met 193 maar weinig af van het langjarige gemiddelde van 198 uren. In het noorden scheen de zon het meest.

Tellingen augustus

In augustus is weer enthousiast begonnen met tellen. De eerste dag 01aug04 begon gelijk goed: 8 tellers op de post en zie zagen onder anderen een Houtsnip, een leuke soort voor de telpost. Een juveniele Koekoek trok ook over en was gelijk een nieuwe soort voor de telpost. De eerste week werden er nog wel bijna iedere avond geteld, maar deze waren erg rustig. Alleen de Watersnippen kwamen in leuke aantallen over de telpost. Op 03aug04

hadden we 17 Watersnippen, dit is een nieuw dagrecord. 2 groepjes van 8 vlogen hoog over de telpost. Op 05aug04 werd er op de hele avond 1 Gele Kwikstaart geteld. Dat kan dus ook gebeuren. Zaterdag morgen (07aug04) was het al niet veel beter: 60 vogels in iets meer dan 3 uur is geen vette pot. Ondanks dat er niet veel voorbij trok werden er in die eerste week toch mooie waarnemingen gedaan: ter plaatse zag en hoorde men onder andere verschillende keer een Wespendief (1 met een wespennest in klauwen), 2 Haviken en meerdere Kwartels.

Zondag ochtend 08aug04 begon ook niet veel beter. Wel werden vroeg in de ochtend de eerste Grauwe Ganzen waargenomen. Een groepje van 14 trok in een mooie V voor ons voorbij. Na elfen begonnen de Gierzwaluwen te komen. Grote groepen trokken zeer hoog over. Met het blote oog waren deze nauwelijks te zien, er zullen er daarom waarschijnlijk nog wel de nodige gemist zijn. Na een uur was een aantal van 169 bereikt, ook dit is een nieuw dagrecord voor de telpost en meer dan dat we er in de meeste jaren in

het totaal zien. Dit was een landelijke trend. Overall werden die zondag en maandag vele Gierzwaluwen geteld. Vooral langs de kust werden zelfs duizenden vogels geteld.

De telpost had zelf ook enig onderhoud nodig. Jan van de Tillaart heeft een nieuw kompas op de weg gespoten; de oude was al bijna verdwenen.

Op 11aug04 kwam de eerste Zomertortel van dit jaar over de telpost. Later op de avond kwamen nog luid roepend een volwassen Boomvalk met 2 juveniele exemplaren over de telpost. Dit waren zogenaamde TP'ers.

Donderdag avond 12aug04 bracht ons de eerste Tapuit en er verscheen ook een licht gekleurde vos op de telpost. Vanuit de verte leek het haast een rode kat. Zaterdag ochtend 14aug04 werd er begonnen om 06.00 uur. Na 2 uur tellen stond de stand op 2 vogels. Gelukkig kwam de vos ook deze ochtend weer een kijkje nemen. Zaterdag 21aug04 konden we het eerste Paapje van dit jaar bijschrijven. Ook de eerste Geelgorzen en een Grote Bonte Specht trok over de post. Op deze dag waren ook de Boerenzwaluwen goed vertegenwoordigd, er werden er 361 geteld. Zondag 22aug04 waren de omstandigheden gunstig. Dit werd de eerste dag met een leuk aantal soorten vogels. 26 Regenwulpen, verdeeld over 2 groepen, vlogen strak naar zuid over: een nieuw dagrecord. Sterker, dit overtreft de jaartellingen van voorgaande jaren. 22 Kleine Mantelmeeuwen vlogen over, ook dit is een nieuw dagrecord. Verder hadden we de eerste (trekkende) Boomvalk en de eerste Goudplevier. Zes Zomertortels trokken over, er werd nog even aan een nieuw dag record gedacht. Dit staat echter op 9 exemplaren en wel op 12aug01. Het duurde lang maar ook de eerste Nijlganzen werden geteld. Jan had, vroeg in de ochtend, ook nog een Nachtswaluw horen roepen ten noord westen van de telpost. Ook werd ter plekke een Wespendief waargenomen en 2 Haviken. Met 384 vogels verdeeld over 18 soorten lijkt het erop dat de trek echt gaat beginnen. Woensdag 25aug04 werd een opmerkelijk aantal Ringmussen geteld, 45 kwamen er in 1 groep voorbij. Op donderdagavond 26aug04 gaf Jan

er na een uur de brui aan. Peter en Toy hebben daarna doorgeteld en konden de eerste **Bruine Kiekendief** noteren. Ook was er leuke **Blauwe Reiger** trek. Aan het eind van de avond stond dit aantal op 15. Dit is een nieuw dagrecord!! Zaterdag ochtend 28aug04 begon met zware bewolking en mist. Dit beloofde niet veel goeds. Het aantal vogels was niet indrukwekkend maar wel werden een aantal leuke waarnemingen gedaan. Twee **Zwarte Roodstaarten** (even werd gedacht dat dit een nieuwe soort voor de telpost was maar op 20okt02 bleek er al eens één langsgesproken te zijn), 8 **Roodborsttapuiten** en een **Grasmus** werden op de lijst bijgeschreven. Omstreeks 10.00 uur kwam uit de verte een **Wespendief** aangezeild. Omdat we regelmatig Wespendieven lokaal waarnemen moet er kritisch worden bekeken of dit een doortrekker was. De lichte adulte vogel begon echter voor ons weer op te schroeven om daarna strak naar zuid snel af te zeilen. Ook is er door Wil en John op deze dag 's avonds geteld, op een gegeven moment kwam er een al wat oudere man op een ouderwetse herenfiets langs en die vroeg of ze hem aan het filmen waren. 'Nee", zei John "we staan hier vogels te kijken", Nou dat was maar goed ook want van gefilmd worden hield de man helemaal niet!! En of hij hen even "voor de bek moest slaan?" Verder werden onze, verder meestal toch respectabele telpostburgers, uitgemakt voor "Skorrum", "Skooiers" en "Tuig". De man bleef nog een aantal keer irritant rondrijden en staan schelden en is uiteindelijk na wat woorden van John (die niets aan onduidelijkheid overlieten) zijns weegs gegaan!

Kengetallen augustus 2004

Er is, zeker in vergelijking met 2002 en 2003, door het slechte weer vanaf 10aug04 veel minder 's avonds geteld waardoor het aantal teluren niet hoger uitkwam dan 74:29 uur. In augustus is op 20 van de 31 dagen geteld: 48:24 uur in de ochtend soms doorlopend naar de middag (op 11 dagen, zie tabel 1) en 29:05 uur 's avonds (ook op 11 dagen).

In het totaal werden in augustus 2533 vogels geteld verdeeld over 35 soorten. Hiermee is het, in absolute aantallen, de slechtste augustus maand tot nu toe. Gemiddeld zijn alleen in 2003 minder vogels per uur geteld dan dit jaar. De top vijf bestond uit Boerenwaluw (1349, 53%), Gele Kwikstaart (383, 15%), Gierzwaluw (258, 10%), Kokmeeuw (93, 4%) en Ringmus (54, 2%).

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door:

1/1 Wespendief 1/1 houtsnip, 28/28 Regenwulpen, 1/1 grote bonte Specht, 2/2 Zwarte Roodstaart, 9/9 Zomertortels en 258/260 Gierzwaluwen.

SEPTEMBER 2004

Weersoverzicht (bron: KNMI): warm, zeer zonnig en gemiddeld over het land aan de droge kant

De eerste tien dagen van september verliepen fraai met overvloedige zonneschijn en vaak hoge temperaturen. Daarna werd het wisselvallig met soms veel wind en temperaturen rond het langjarige gemiddelde. Dankzij de zomerse start komt de maandgemiddelde temperatuur in De Bilt uit op 15,2 °C tegen 14,2 °C normaal. Daarmee kan de maand als warm worden gekarakteriseerd.

In De Bilt werden vijf zomerse dagen genoteerd tegen één normaal. Het tijdvak van 3 tot en met 6 september verliep in het binnenland zomers, in het zuiden liep deze

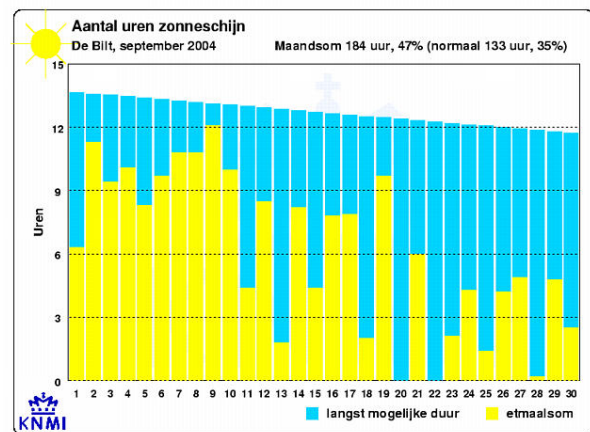
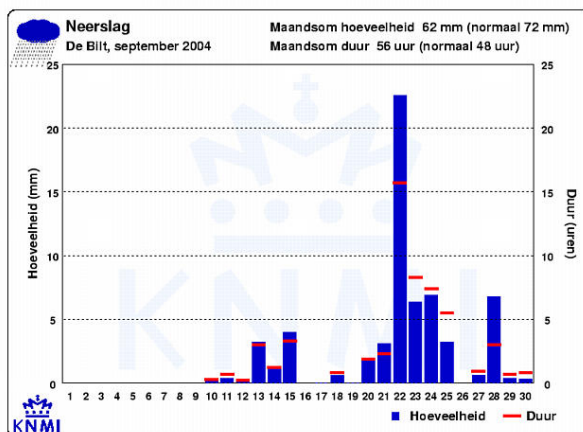
ononderbroken reeks zelfs tot en met de 7e. Ook op 10 september werd op uitgebreide schaal de 25,0 °C overschreden.

De landelijk hoogste temperatuur, 28,4 °C, werd genoteerd op 4 september in Arcen en op 10 september in Ell. In laatstgenoemde plaats werd op 30 september ook de landelijk laagste temperatuur gemeten: 1,5 °C.

Met gemiddeld over het land 194 zonuren tegen normaal 136 was de maand zeer zonnig. Dat was vooral te danken aan de uitzonderlijk zonnige start van de maand. Op veel KNMI-stations met een meetreeks van tenminste 50 jaren eindigde de eerste tien dagen van september op de eerste of tweede. In De Bilt werden in de eerste decade 99 zonuren genoteerd.

Landelijk was september gemiddeld iets aan de droge kant met 66 mm neerslag tegen normaal 75 mm. Het droogst waren delen van Zeeland, Overijssel en de IJsselmeerpolders. Landelijk gezien was 22 september een zeer natte dag met 12 mm neerslag. In het zuiden viel die dag plaatselijk ruim 25 mm neerslag.

Het wisselvallige weer ging regelmatig gepaard met veel wind. Op de 12e, 14e en 21e stond er langs de kust enige tijd een stormachtige wind (8 Beaufort). Op de 21e noteerde Vlieland zelfs een uur met storm (9 Beaufort). Van de 12e tot en met de 14e en van de 20e tot en met de 24e kwamen bovendien plaatselijk zware windstoten voor.

Tellingen September

Woensdag (01sep04) is er voor het eerst geteld deze week. Leo hield zijn gebruikelijke woensdag ochtend sessie. Geen hoge aantallen wel een paar leuke soorten. Een **Zwarte Specht** trok over de telpost en de eerste **Vinken** werden opgeschreven. Dit laatste was bij meerdere telposten het geval en op het Internet (Henri Bouwmeester) was het volgende commentaar te horen op de vraag of dit niet een beetje vroeg was of dat het zwervende vogels zijn: "Dit zijn vast zwervende vogels, de tijd van dispersie is aangebroken en de vogels beginnen de beukenbossen op te zoeken. Hier in Twente doen ze zich ook in kleine groepjes tegoed aan bremzaad". Een **Bruine Kiekendief** werd ook geteld.

Zaterdag (04sep04) begon goed met een, door de telescoop en verrekijker goed waarneembare zonnevlek (midden onder!) in de eerste minuten na zonsopgang. Ook was het een dag met een leuk aantal soorten. Een **Kleine Bonte Specht** werd waargenomen. Dit is tweede keer voor onze telpost (de eerste was 22sep00). Een **Boomvalk** kon ook worden genoteerd. Het wil nog maar niet vlotten met de **Boerenzwaluwen**, ook deze dag geen hoge aantallen. Dit kan niet worden gezegd voor de **Gele Kwikken**. Het dagrecord van vorige week (211) werd verbroken met 290 vogels!! Tevens de eerste **Tijftjaf**. Ter plekke werden door Jan nog twee **Kwartels** waargenomen.

Zondag (05sep04) wederom geen hoge aantallen. Wel weer een leuke soortenlijst. De eerste Graspieper werd luid roepend waargenomen. Een Koekoek vloog ook over de post, de tweede waarneming van deze soort. Heggenmussen, de eerste van dit jaar, trokken van struik naar struik. Dit soort trekgedrag zie je wel vaker bij kleinere zangvogels. Ook een Tijftjaf trok op deze wijze voorbij. Tegen het middag uur kreeg Jan telefoon van de andere telpost in de Maashorst. Gerard van Aalst meldde dat er een Duinpieper ingevallen was op zijn telpost. Hiermee kwam de ochtend sessie tot een einde, ongeveer een kwartier later konden we het Piepertje bewonderen (nog bedankt Gerard!) en werden er mooie foto's genomen.

Sandra heeft er een hobby bij gevonden: Een voorbijganger met de trike stopte om te vragen wat we aan het doen waren, Sandra vroeg spontaan of ze een ritje mocht maken. Dit werd zondermeer toegestaan, waarna ze zeker een kwartier weg bleef. We dachten nog dat ze misschien in een sloot was beland .....wat je allemaal niet meemaakt op een telpost. Dinsdag ochtend (07sep04) is er geteld door Sandra en Wim Gremmen. De eerste Visarend sinds 2 jaar trok over de telpost. De vogel kwam aangevlogen uit het oosten, cirkelde een paar rondjes en vloog

door. Tevens werd op deze ochtend een ongebruikelijk hoog aantal Holenduiven voor de tijd van het jaar waargenomen, 109 om precies te zijn. De vogels kwamen in groepen aangevlogen en verzamelden zich op de grond en trokken later gezamenlijk weg. Tevens werden de eerste Kneuen, Torenvalken, Spreeuw en de eerste Groenling waargenomen.

Woensdag ochtend (08sep04) gaf weinig trek maar wel nog wat pikante details op de telpost.: Het mysterie van de natte windroos op de weg lijkt opgelost... Regelmatig is, terwijl de weg verder droog is, alleen de op de weg gespoten windroos nat en hebben we ons al regelmatig afgevraagd hoe dat nu toch kan. Vanmorgen werd bij aankomst de Vuttende krantenbezorger (die elke keer vraagt "waar gaan die vogels die jullie zitten te bekijken naar toe? Naar Afrika! "ja, ja..., ha, ha, ha") betrappt bij het plassen... precies midden op de windroos. De volgende vragen rezen: is dit een radikaal protest tegen de vogeltrek en wie is verantwoordelijk voor de grotere boodschappen???

Woensdagavond wederom weinig trek maar nog wel een Koekoek, de derde van dit jaar. Opmerkelijk omdat deze soort nog nooit eerder was waargenomen op de telpost.

Donderdag (09sep04) is 's morgens en 's avonds geteld. Op deze ochtend was er geen trek van betekenis en 's avonds ook niet. Uit verveling besloot Toy om de aanwezige Paapjes te fotograferen. Johan van Roosmalen en zijn vrouw kwamen er net aangefietst en stopte voor een praatje. Plotseling hoorde Toy vanuit de verte een Morinelplevier en hij maakte Johan hierop attent. Snel daarna vloog de vogel ongeveer 100 meter links van het gezelschap. Duidelijk was te zien dat het hier inderdaad om een Morinelplevier ging. De vogel leek even te landen maar vloog verder richting Zeeland. Voor het binnenland is dit een zeer zeldzame verschijning. Vorig

jaar hadden we ook een exemplaar op de telpost. Dat was op 3 oktober. Deze ging overigens wel zitten en liet zich ongeveer 10 minuten bewonderen alvorens door te vliegen. Toy zijn avond kon niet meer stuk.

Vrijdag ochtend (10sep04) is geteld en wederom kwam er een Koekoek over; de vierde dit jaar!! Op zaterdag ochtend (11sep04) werd begonnen met tellen om 06.40 uur. De Vuttende wildplasser werd als eerste waargenomen, gelukkig zette hij ditmaal zijn fiets tegen de paal aan het zuider begin van de weg!!! Het duurde enige tijd voordat de eerste vogel zich melde. Mede dankzij het slechte weer werd het geen telling met hoge aantallen. Omstreeks half 8 belde Gerard van Aalst dat hij een Visarend gezien had, de vogel zou eventueel ook door ons te zien kunnen zijn. Dit bleek niet het geval, jammer. Om 8 uur moest Leo naar huis, Mignon en Toy bleven alleen over. Na ongeveer een kwartier kwam een grote vogel laag over het maïs uit zuidelijke richting aangevlogen, een Visarend. Zou dit dezelfde vogel zijn als die van Gerard. Deze vogel miste een pen uit de rechtersvleugel. Even controleren met Gerard; na het telefoontje bleek dat de vogel van Gerard puntgaaf was. Het moest dus een tweede vogel zijn geweest. Er kwamen deze ochtend ook nog 12 Wilde Eenden over (nieuw dagrecord). Vandaag ter plekke een zingende Tjiftjaf, een Sperwer en vele Paapjes.

Zondag ochtend (12sep04) begon met mooi weer, maar met een forse bries uit het westen. Er waren in de verte onheilspellende wolken te zien van waaruit we nog wel wat regen te verwachten hadden. De eerste vogels dienden zich al snel aan. Dit was een groep Boerenzwaluwen van 72 exemplaren. In totaal werden vandaag 293 Boerenzwaluwen geteld. Omstreeks 9.30 Werde een Visarend waargenomen, de derde deze week!! Ook de eerste Kieviten dit jaar: een groep van 14. Opvallend dat deze soort en ook de Wulp dit jaar nog niet zijn waargenomen. Omstreeks deze datum hadden we in de voorgaande jaren al veel meer exemplaren van deze soorten geteld. (Voor een analyse van de Wulp zie verderop in het verslag). Op deze dag werd ook de Maashorstwandeling inclusief brunch op de telpost

gehouden. Om 9.30 kwam de vrouw van Jan Willem aangereden met de lekkernijen en kon ze gelijk nog meegenieten van de Visarend. De eerste wandelaars arriveerden om 10.15 uur. Zij waren ook meteen getuige van de eerste Slechtvalk van dit jaar (fenologisch vroegte record). Het was een juveniele vogel die richting NO wegvloog. Meteen daarna konden ook de eerste Grote Lijsters genoteerd worden en een late Gierzwaluw, deze vogel vloog tussen de Boerenzwaluwen. Het was echter niet de laatste ooit die werd gezien dat was op 15sep02.

Vrijdag middag (17sep04) was Toy eerder klaar met het werk dan normaal. Jan werd gebeld of hij een paar uurtjes mee wilde tellen. Hij had echter geen tijd: er moest hoognodig gepoetst worden en daarna direct door naar een Tupperware party voor een nieuwe broodcontainer (uit de oude was de door overbelasting de onderkant gevallen) maar daar kreeg Jan nog spijt van. Om ongeveer 17.45 uur kwam uit de verte een roofvogel aangevlogen. Op het eerste gezicht leek dit een Bruine Kiekendief te zijn, de vogel had geen lichte kop, dus moest het een mannetje zijn. Naarmate de vogel dichterbij kwam begon Toy toch te twijfelen. De vogel vertoonde een ander gedrag dan een Kiekendief: hij sloeg totaal niet met zijn vleugels. Toen de vogel boven hem hing wist hij zeker dat het

geen Kiek was. De vogel had een lange staart en duidelijke vingertoppen. Even dacht hij nog aan een Zwarte Wouw, maar het contrast van de achtervleugel in combinatie met de voorvleugel deden mij aan een Dwergarend denken. Meteen werd Jan gebeld en hem door de telefoon nog meer kenmerken doorgegeven. De vogel bleef zeker een kwartier in zicht en sloeg daarbij niet 1 keer met zijn vleugels. Toy is overtuigd dat het om een donkere vorm Dwergarend ging. Voordat de jubelstemming voorbij was werd zijn aandacht getrokken door een bekend geluid. Dit kon toch niet waar zijn! Toy hoorde een Morinelplevier. In de richting van het geluid zag hij door de verrekijker een plevier vliegen. Deze vogel, in tegenstelling tot die van vorige week, besloot wel te landen. Onmiddellijk pakte Toy zijn telescoop en camera en begon te lopen naar het einde van de weg in noordelijke richting. Hier was een gemaaid maïsveld waar de vogel geland moest zijn. Na een kwartier zoeken nog geen resultaat. Daar kwam John Hermans aangereden met Jan Verhoeven, met zijn drieën hebben we nog verder gezocht echter zonder resultaat. Maar de vogel moest er nog zitten.

Zaterdag ochtend (18sep04) werd begonnen met tellen tijdens een schitterende zonsopgang. Er vlogen ook al leuke aantallen Boerenzwaluwen en enkele Graspiepers. De aantallen van deze laatste zouden zeker nog groeien omdat ook in Falsterbo de Graspiepers over begonnen te komen.. Dit zou wel eens een leuke dag kunnen worden. Om ongeveer 8.20 uur klonk een bekend geluid, in noordelijke richting werd al snel de Morinelplevier weer gezien. Gelukkig! De vogel was dus nog steeds aanwezig. De vogel liet zich deze ochtend nog enkele malen meer zien. Hij leek eerst nog door te willen trekken maar besloot iedere keer terug te keren naar de plek waar hij de avond te voren was ingevallen. De eerste Putter kwam over de telpost en ook de eerste Havik, Rietgors en Wulp werden gezien.

Op zondag 19sep04 werd begonnen met tellen om 6.45 uur. Meteen al begonnen de Graspiepers goed te vliegen. In het eerste uur werden er 68 geteld, op het eind van de dag stond de teller op 229. Vandaag ook weer een goede dag voor de zwaluwen. Vijf Oeverzwaluwen, 44 Huiszwaluwen en 443 Boerenzwaluwen werden geteld. 2 Boomvalken konden ook worden bijgeschreven, (één vloog op ongeveer 20 meter over de telpost). Het werd de eerste dag waarop meer dan 1000 vogels geteld werden, een vroegte record en een evenaring van 2000 toen er ook op 19 september voor het eerst op een dag meer dan 1000 vogels werden geteld. Vandaag ook weer wat nieuwe jaarsoorten, Boomleeuwerik, Zanglijster, Turkse Tortel, Koolmees en Pimpelmees. Klapstuk van de dag was toch de Morinelplevier. De vogel was vandaag nog steeds aanwezig en kon voor het eerst op de grond worden gezien en gefotografeerd.

Woensdag 22sep04 werd deze week voor het eerst geteld op onze telpost. Leo had een ochtend met maar 342 vogels waaronder wel een nieuwe jaarsoort: de eerste Smelleken trok over.

Zaterdagochtend 25sep04 werd begonnen om 07.00 uur. Het werd een leuke dag met 28 soorten en de eerste aaneengesloten telling met meer dan 1000 vogels (totaal 1256 vogels). 451 hiervan waren Graspiepers ("grapies" zoals ze genoemd worden op de telpost). Dit is op één dag meer dan het totaal van de voorgaande weken. Ook de Boerenzwaluwen lijken nu massaal weg te willen trekken, vandaag werden er 483 geteld. Vandaag ook de

eerste Merels over de telpost. Ook leuk waren 2 Goudplevieren die roepend hoog over de post kwamen.

Zondag ochtend 26sep04 begon zwaar bewolkt maar windstil. De eerste vogels die overkwamen zaten enorm hoog. Het is dan lastig tellen, maar de zware bewolking maakt het wel eenvoudiger. Het werd een dag met 2556 vogels. Een teken dat de trek nu echt is losgekomen. De Graspiepers waren met 1488 exemplaren veruit in de meerderheid, er leek maar geen eind te komen aan de groepjes die luid roepend uit het noorden over de telpost vlogen. De Boerenzwaluwen deden het ook niet slecht met 360 exemplaren. Overal in den lande werden dit weekend grote groepen doortrekkende zwaluwen gezien. Vandaag ook een nieuwe soort op de telpost, een Zwarte Ruiter vloog hoog voorbij. 98 Aalscholvers kwamen in leuke V-tjes voorbij en amusant waren 5 Goudplevieren die leken te landen maar toch doorvlogen. Klapstuk vandaag was een Roodkeelpieper. De vogel kwam luid roepend over de post. Hij was stiekem eigenlijk wel een beetje verwacht dit weekend, ieder jaar hebben we rond deze tijd wel een Roodkeelpieper, en dat bleek dus nog uit te komen ook!

Woensdag 29sep04: de maïs is eraf!!!!!! Eindelijk vrij zicht over het veld en dat scheelt een hoop. Misschien is het wel het laatste seizoen geweest dat er maïs voor onze telpost stond want er gaan geruchten dat er haast gemaakt gaat worden met het verwijderen van de akkers en het aanleggen van natuurlijke(re) landschappen (heuvel met vennen erachter?). Op deze dag de eerste Grote Gele Kwik van dit seizoen en ter plaatse een sperwer, een torenvalk en een heuse pantserauto onder camouflagenet met bemande geladen mitrailleur op het zuidende

van het weggetje. Er werd over en weer lekker begluurd door de verrekijkers en telescopen maar vrolijk gezwaai van Leo werd niet beantwoord...

Kengetallen september 2004

In september zijn er wederom minder uren geteld (89:49 uur) dan in 2002 en 2003 (beide boven de 100 uur). Er is op 19 van de 31 dagen geteld: 75:09 uur in de ochtend soms doorlopend naar de middag (op 18 dagen, zie tabel 1) en 14:40 uur 's avonds (op 8 dagen).

In het totaal werden in september 11460 vogels geteld verdeeld over 61 soorten. Hiermee is het een goede september maand geweest, na 2002 de beste september maand tot nu toe. De top vijf bestond uit Boerenzwaluw (4078, 36%), Graspieper (3479, 31%), Spreeuw (1398, 12%), Gele Kwikstaart (523, 5%) en Aalscholver (398, 3%)

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door: Boerenzwaluw (4078/5483), Gele Kwikstaart (523/912), Huiszwaluw (93/135), Paapje (29/39), Tapuit (14/19) Heggenmus (12/18), Oeverzwaluw (11/11), Roodborsttapuit (5/7), Tjiftjaf (5/5), Visarend (3/3), Koekoek (3/4), Grasmus (3/4) en Morinelplevier (2/2).

OKTOBER 2004:

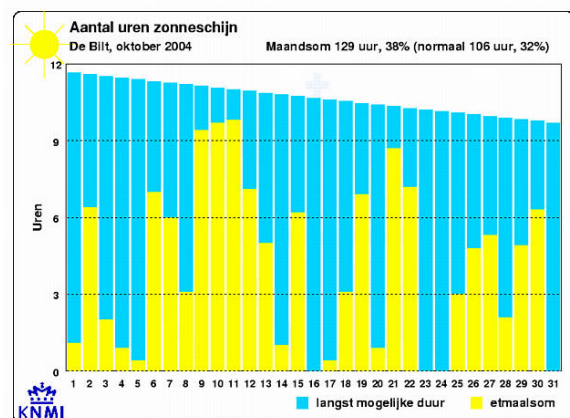
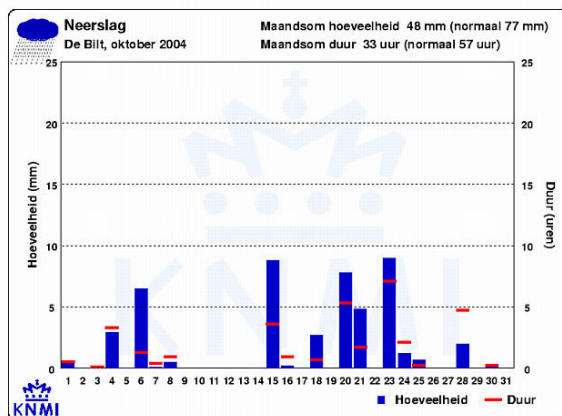
Weersoverzicht (bron: KNMI): zacht, zonnig en droog

Met in De Bilt een gemiddelde maandtemperatuur van 11,3 °C tegen een langjarig gemiddelde van 10,3 °C, was oktober zacht. Het weerbeeld was sterk wisselend waarbij wat te koude tijdvakken werden afgewisseld door fors te zachte.

Op de 27e daalde de temperatuur plaatselijk in het oosten van het land voor het eerst na het zomerseizoen tot onder het vriespunt. De landelijk laagste temperatuur van deze maand, -0,7 °C werd die dag geregistreerd op de vliegbasis Twenthe. In het zuidoosten van het land werden lokaal nog wel drie warme dagen genoteerd, de laatste keer op de 24e. De landelijk hoogste temperatuur, 22,4 °C werd bereikt op 4 oktober in Maastricht.

Met landelijk gemiddeld 133 uren zon tegen 105 uren normaal was oktober zonnig. Het aantal uren zonneshijns was grillig verdeeld over het land. Het zonnigste KNMI-station was Ell (Limburg) met 144 zonuren. Het somberste station was Westdorpe (Zeeland); hier scheen de zon slechts 119 uren. Landelijk gezien fraaie dagen waren 9 tot en met 11 oktober en de 21e met dagelijks ruim 8 uren zonneshijn.

Oktober was droog met gemiddeld over het land viel 56 mm neerslag tegen 78 mm normaal. De neerslaghoeveelheid nam van noordwest naar zuidoost over het land af. Op 20 oktober trok een zomers aandoend onweerscomplex over de zuidoostelijke helft van het land. In een strook over Brabant en Gelderland viel plaatselijk ruim 25 mm neerslag. De 23e was een natte dag met gemiddeld over het land 8 mm regen. Op 29 oktober veroorzaakte een buiencomplex lokaal 20 tot ruim 40 mm neerslag in de provincies langs de oostgrens.

Tellingen oktober

Op zaterdag 02 oktober was de European Birdwatch-dag waarvoor we onze tellingen ook aangeleverd hebben (zie verderop in het verslag). Met 2902 vogels werd het een goede telling met als krenten een late **Boomvalk**, twee **Smelleken**, een **Wulp** (onze tweede dit jaar!; zie ook verder in het verslag) en 4 **Merels**. Deze laatsten lijken gewone vogels, echter niet op onze telpost, met deze vier evenaarden we het dagrecord. Zondag (03okt04) starten we weer met goede moed, echter de trek was minder dan de dag ervoor. Er werd wel een nieuwe telpost soort waargenomen: tussen de ronddolende Veldleeuweriken werd plotseling een geelgroene **Grasparriet** gezien. De hele week gonsde het op het Internet al van tellingen met enorme aantallen **Gaaien**, die elke dag verder zuidelijk gezien werden en op deze dag arriveerden ze dan ook eindelijk; dertien in het totaal! Wel niet zoveel als op andere telposten maar wel een verdubbeling van het aantal

dat we in het totaal over de afgelopen 4 jaar zagen (was 6, zie verderop in het verslag); Verder grote groepen Kneuen en Veldleeuweriken die het tellen bemoeilijkten. Tevens bezochten vandaag twee spiksplinternieuwe Vogelwacht leden de post (Tiny van Boekel en Henk Arnoldussen) ook bij die groep is de faam van onze telpost dus al doorgedrongen

Donderdag (07okt04) werd een dag met leuke roofvogeltrek. Om 07.10 uur werden door Henk van den Acker 2 Velduilen waargenomen op de telpost. In totaal kwamen 41 Buizerden, 5 Sperwers, 1 Smelleken en een Boomvalk over de telpost. 3 late Boerenzwaluwen vlogen laag over het veld. Ook werden er Gaaien gezien, in totaal 15 exemplaren. De eerste Sijs van het seizoen trok over de post en sinds lange tijd weer 21 Kruisbekken (overigens een nieuw dagrecord!). Vrijdag (08okt04) werd een dag om niet snel te vergeten. Met maar liefst 5088 vogels hoort deze telling bij de top 5 van de telpost. Met een nieuw dagrecord voor de Aalscholvers (348 exemplaren) en Grote Zilverreigers (vier). Tevens werden we bezig geouden door een Smelleken dat meerdere pogingen deed een Veldleeuwerik te pakken, maar uiteindelijk onverrichte zaken doorvlog. Geteld werden 1093 Vinken maar we moeten er veel gemist hebben want ze zaten erg hoog. De Koperwieken werden in Nederland met grote getale geteld (100.000++, zie verder in het verslag), bij ons zaten ze waarschijnlijk te hoog (we hadden in ieder geval een stive nek van het omhoog kijken (zie foto). De teller bleef steken op 299 exemplaren. Ook vandaag weer Gaaien (14) op trek en toch nog 8 Boerenzwaluwen. De Spreeuwen deden het ook niet slecht met 1835 vogels.

Zaterdag (09okt04) werd nog beter (6092 vogels!!!!) Dit is de derde beste telling ooit. Met 2103 Koperwieken werd het oude record is verpulverd!!!! De vogels zaten enorm hoog en werden bijna allemaal met de kijker opgepikt. De eerste Oeverpieper werd gehoord op de telpost. Een nieuw dagrecord voor de Grauwe Ganzen (324 exemplaren) en voor de Blauwe Reigers (17 ex.). Vandaag opnieuw 13 Gaaien en de eerste Kolganzen vlogen over. Ook de roofvogels deden het niet slecht: 31 Buizerden en 25 Sperwers en een late Bruine Kiekendief trokken over. Van de 60 Veldleeuweriken hebben we er 1 af moeten tellen omdat deze werd gegrepen door een Sperwer. De Kauwen trek is ook begonnen, vandaag 247 vogels. Schitterend om deze vogels op grote hoogte in losse groepen voorbij te zien komen! Tevens de eerste 8 Knobbelzwanen en de eerste Roeken waren vertegenwoordigt met 7 exemplaren.

Zondag (10okt04) werd niet de dag die we in gedachten hadden. De aantallen vielen tegen: "maar 2107 vogels", we raken verwend. Vandaag opnieuw 2 Velduilen, de vogels hebben waarschijnlijk overnacht op de telpost. Omstreeks 08.00 uur werd een Velduil van de akker gejaagd door de Kraaien. Hij won snel hoogte en vloog in NW richting weg. Ongeveer een kwartier later steeg tot onze verbazing nog een Velduil op uit hetzelfde veld, 50 meter achter de telpost. Ook deze vogel vloog op hoogte weg in NW richting. Vandaag ook nog een Boerenzwaluw en ook eindelijk de eerste Blauwe Kiekendief. De vogel werd waargenomen door John Hermans. De Kauwen deden het ook leuk: 418 vogels trokken hoog over de telpost.

Op maandag (11okt04) begon de vakantie van Jan Verhoeven, hij zou twee weken bijna dagelijks aanwezig zijn op de telpost en hierdoor in grote mate verantwoordelijk zijn voor het nieuwe jaarrecord dat vooral aan een hele goede oktober maand te wijten was. De **Kolganzen** blijven doorkomen (51 vogels). Ook een **Blauwe Kiekendief** trok over de telpost, de tweede van het jaar. De andere roofvogels deden het niet echt slecht (22 **Buizerden**, 3 **Haviken** en 5 **Sperwers**), al werden er meer vogels verwacht. Dinsdag (12okt04) had Jan gezelschap van Tiny van den Elsen en Ad van Wanrooy. De **Spreeuwen** kwamen echt los, groepen van 1200, 105, 1300, 350 en 450 trokken over (3558 totaal). Ook weer een **Wulp**, deze soort laat het dit jaar echt afweten, en een late **Roodborsttapuit** trok ook over de telpost. De verwachte roofvogel trek bleef ook vandaag uit.

Woensdag (13okt04) een nieuwe soort voor de telpost. Een **Beflijster** werd gehoord, kwam aangevlogen en viel ergens op het veld in maar de vogel kon helaas niet terug worden gevonden. De roofvogels bleven, ondanks de hoge verwachtingen en voorspellingen, ook deze dag weg. Vrijdag (15okt04) werden verrassend genoeg nog **6 Boerenzwaluwen** gezien en tevens de eerste **Barmsijs**. De aantallen vogels waren ook niet zo hoog als een week daarvoor, "slechts" 863 vogels.

Zaterdag (16okt04) werd een rustige dag. Het enige vermeldenswaardige is, wederom, een **Boerenzwaluw**: de vogel vloog op hoge afstand en had duidelijk haast om weg te komen en ook de eerste (eenzame) **Smient** van dit jaar. Ten noorden van de telpost stonden deze morgen twee telpostjes van de jeugdvogelwacht die kennis kwamen maken met de vogeltrek. Onder andere Peter en Leo gaven uitleg over het hoe en waarom van de vogeltrek, maar er moest natuurlijk ook geteld worden. Dat deden ze in de vorm van een wedstrijd: wie de meeste vogels had, was de winnaar maar alleen geïdentificeerde soorten mochten opgeschreven worden. Ondanks de slappe trek waren de kinderen erg enthousiast en met name de groep van 500 Veldleeuweriken zorgde voor veel bekijks en schrik: "dat is een groep waarmee we de wedstrijd kunnen winnen!!! Maar hoe tel je zo'n grote groep die ook nog eens "de hille tijd an't verrekke" zijn?" Na een kijkje op de hoofdtelpost (kort bezoekje want er werd te veel geluld!), het uit de maïs kloppen van een ree en het vinden van een salamander, zat de tijd er voor de kinderen weer op.

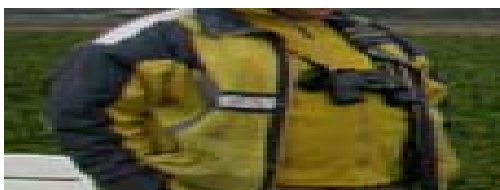
Zondag (17okt04) was onze jaarlijkse trekteldag. Het werd een magere telling. Wel werd vandaag eindelijk een **Rode Wouw** gezien. De vogel trok langzaam uit noordelijke richting voorbij. Verder nog **Kruisbekken** (4), en een **Beflijster** (de vogel vloog tussen de **Koperwieken**). Op de hoofdtelpost was een brandende autoband op de windroos gegooid waardoor deze weer gedeeltelijk vervaagd is (zo'n windroos heeft wat te verduren, tijdens het trekseizoen!).

Maandag (18okt04) was er een matige trek (726 vogels) maar met een vet hoogtepunt: een **Gierzwaluw**, dit is meer dan een maand later dan de laatste die tot nu toe werd gezien (15sep02)!!!. Dinsdag (19okt04) lag de trek totaal anders. Met 7283 vogels werd dit de beste dag tot nu toe, waarschijnlijk is er daarom ook zolang doorgegaan met tellen (in het totaal tien en een half uur van 07:30 tot 18:00). Verscheidene dagrecords moesten eraan geloven (oude record tussen haakjes): **Roek**: 67 (63), **Boomleeuwerik**, 33 (29) en **Grote Lijster** 316!!!! (33). De lijstes trokken zonder uitzondering allen van oost naar west. Het hoogtepunt van de trek lag tussen 10.00 en 12.00 uur. Tussen 10-11 uur groepjes van 4-30-27-22-51 en tussen 11-12 uur 2 groepen van 58 en 65. Via het Internet werd Toy er op geattendeerd dat de Grote Lijsters misschien

wel eens een landelijk record kon zijn. Dit werd echter de volgende dag ongedaan gemaakt met de meldingen van 2424 en 1531 Grote Lijsters op respectievelijk 12-10-2003 en 13-10-1990 over telpost De Vulkaan (Den Haag). Deze gegevens waren echter nog niet in www.trektellen.nl ingevoerd. Het is wel het Nederlands record van dit jaar geworden (zie ook verder in het verslag). De Veldleeuweriken waren goed voor bijna een dagrecord, met 1159 verschilde dit ongeveer 30 vogels (1184 ex op 13-10-2001). Ook met het aantal Vinken (3357 ex) werd dit de op een na de beste telling. Een andere evenaring van het dagrecord kwam op naam van de Sperwer met 39 vogels. Andere leuke soorten van de dag waren een Slechtvalk, Goudplevier, Smelleken en een Kruisbek. Woensdag (20okt04) was een aparte dag. Ondank het slechte weer (toenemende regen vanaf 08:45) bleven de Veldleeuweriken en ook de Graspiepers goed doorvliegen. Dit werd ook op andere posten gezien en heeft misschien te maken met de meewind (ZO3) die ze hadden. Vrijdag ochtend (22okt04) werd opnieuw een dag met een hoog aantal vogels (4759 ex). Vooral de Vinken (1395) en Veldleeuweriken (1000) bleven het goed doen, maar ook de Graspiepers (598) waren nog niet op. Vandaag ook de eerste Rietganzen. Of deze vogels tot de Toendra- of Taiga-onder soort behoorden kan in de vlucht moeilijk of niet worden vastgesteld, zij worden daarom al jaren genoteerd als Rietgans species (spec.).

Zondag (24okt04) werd een mooie dag (omdat er zaterdag door de regen niet geteld kon worden waren de verwachtingen hoog gespannen). De meeste tellers waren al heel vroeg aanwezig. Met 5530 vogels werden de verwachtingen in ieder geval beloond. Vandaag waren het wederom de Vinken die met grote aantallen doorkwamen (2687). Ook 12 Staartmezen vandaag over de telpost, dit is een evenaring van het oude dag record, en tevens een nieuwe jaarsoort. Omstreeks 11.15 uur kwam er een lichte roofvogel (zie foto) uit het noorden gevlogen. Gezien de stand van de vleugels was niet helemaal duidelijk wat dit kon zijn. Er werd Visarend geroepen, echter naarmate de vogel dichterbij kwam leek het toch om een Buizerd te gaan. Dit was echter wel een fors exemplaar. Op deze dag werd ook het oude jaartotaal record (58.160 in 372 uur in 2003) al overschreden. Op het eind van de dag stond de totaal telling op 62.272 vogels (in 286 uur). Op dinsdag 26okt04 telde Wim Gremmen onder andere 595 Vinken maar ook de eerste Kleine Zwanen (elf vogels vlogen over de telpost). Woensdag 27okt04 is er in twee sessies geteld. Big Yellow Quick (alias die Leo nodig had omdat hij op het werk even was vergeten

uit te kloppen) begon de ochtend telling samen met Ad van Wanrooy en Wim Gremmen. Wederom vandaag goede trek van Veldleeuweriken (568) en Houtduiven (538). Het hoogtepunt was een Slechtvalk. 's Middags kon door Wim o.a. nog 5 Kruisbekken bijgeschreven worden. Donderdag 28okt04 werd geteld door Henk: het werd een Kieviten dag! Overal in Nederland werden grote aantallen geteld, bijv: Westkapelle (13083 ex), Blauwe Kamer (9476) en Mulderskop bij Nijmegen (1957). Ook op de Brobbelbies werd een nieuw dag record gevestigd (892 was 435). Andere hoogtepunten waren een Smelleken en een Slechtvalk en natuurlijk de vijfde Velduil van dit seizoen.

Op vrijdag (29okt04) waren Tiny van den Elsen, Ad van Wanrooy en Wim Gremmen op de telpost evenals een hoog aantal vogels. Er werden maar liefst drie dag records verbroken. De Roek met 80 vogels (was 63), Stormmeeuw met 75 vogels (was 30; opmerkelijk was dat dit waarschijnlijk allemaal juvenielen waren, door de "blauwsige" kleur konden de tellers er niks anders van maken) en de Veldleeuwerik met 1327 vogels (was

1184). Tevens was er een evenaring van het dagrecord Knobbelzwaan met 9 vogels en de eerste telling met meer dan 1000 Houtduiven (1281) en een, altijd leuke, vrouw Blauwe Kiekendief. Zaterdag (30okt04) werd, dankzij dichte mist, een magere dag; precies 100 vogels met als hoogtepunt een Slechtvalk.

Zondag 31okt04 werd vroeg begonnen omdat de klok een uur was terug gezet. Het werd een leuke dag met opvallende ganzen trek. De Kolganzen waren in de meerderheid met 374 vogels (een nieuw dagrecord, was 250). De Grauwe Ganzen deden het ook niet verkeerd met 351 vogels (ook een nieuw dagrecord, was 324) evenals 16 Kleine Zwanen (ook een nieuw dagrecord, was 15), en verder nog wat Rietganzen en Nijlganzen. Een vrouwtje Smelleken vloog snel over de telpost en tevens een Grote Gele Kwikstaart. Ter plaatse zat ook nog een Bokje. Deze werd ontdekt toen hij door de greppel achter de telpost langsvloog en bijna geraakt werd door een urinerende teller. Jan van den Tillaart heeft nog een poging ondernomen om de vogel uit het veld te kloppen (zie foto). Helaas bleef dit, ondanks de goedbedoelde, maar waarschijnlijk voor Jan toch enigszins verwarrende, aanwijzingen zonder resultaat (tja ... het valt ook niet mee met een kloppend hoofd).

Kengetallen oktober 2004

Oktober is een topmaand geworden: in totaal werden er 62.630 vogels geteld, verdeeld over 69 soorten. Dat is in één maand meer dan elk van de voorgaande jaren apart. Dit komt hoofdzakelijk door het aantal teluren. In oktober is er op veel meer uren geteld (148:12 uur) dan in 2002 en 2003 (met resp. 67 en 115 uur). Er is op 26 van de 31 dagen geteld. Ook werden deze maand 24 dagrecords geëvenaard of verbroken.

De top vijf bestond uit Spreeuw (14.230, 23%), Vink (12.363, 20%), Graspieper (8.678, 14%), Veldleeuwerik (6.764, 11%), en Houtduif (4.521, 7%).

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door: Aalscholver (1121/1659), Barmsijs (1/1), Beflijster (2/2) Blauwe Kiekendief (4/6), Boomleeuwerik (50/54), Buizerd (218/227), Gaai (60/61), Geelgors (57/81), Graspieper (8678/12220), Groenling (55/77), Grote Gele Kwikstaart (17/18), Grote Lijster (520/594), Grote Zilverreiger (4/4), Havik (11/13), Kauw (1411/1481), Keep (112/119), Knobbelzwaan (17/17), Koperwiek (3399/3412), Kruisbek (67/67), Oeverpieper (1/1), Putter (6/8), Roek (346/349), Slechtvalk (4/5), Sperwer (115/120), Spreeuw (14230/16477), Staartmees (12/12), Veldleeuwerik (6764/7143), Velduil (5/5), Vink (12363/12806) en Zanglijster (90/104).

NOVEMBER 2004

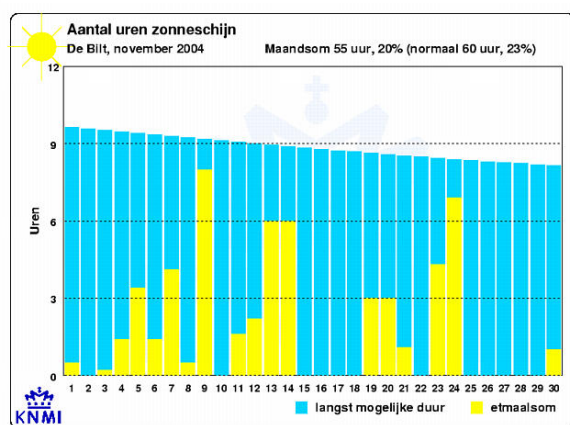
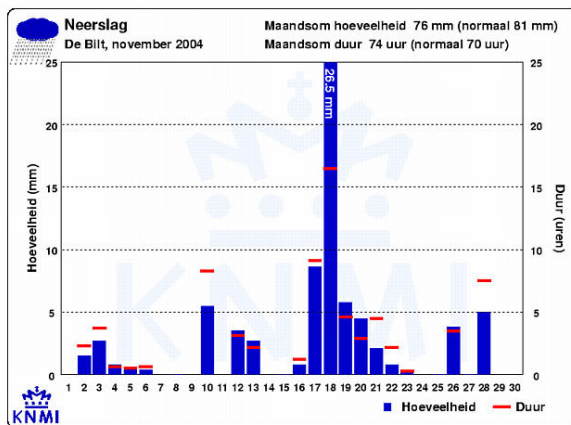
Weeroverzicht (bron KNMI): Temperatuur, neerslag en zonuren waren normaal

De gemiddelde maandtemperatuur van 6,3 °C week in De Bilt maar weinig van het langjarige gemiddelde van 6,2 °C. Er waren echter regionale verschillen. In het noorden was november aan de zachte kant. In het zuidoosten was november juist iets aan de koude kant. Op 11 november daalde de temperatuur voor het eerst na de zomer tot onder het vriespunt. In totaal kwamen in De Bilt deze maand acht vorstdagen voor; tegen normaal zes. Op 25

november bleef het op een aantal plaatsen in dichte mist het gehele etmaal vriezen (ijsdag), IJsdagen in november komen niet ieder jaar voor. De landelijk laagste temperatuur, -5,6 °C werd ook op de 25e geregistreerd, in Woensdrecht.

Gemiddeld over het land viel met 74 mm neerslag vrijwel de normale hoeveelheid van 82 mm. De minste neerslag viel in de noordwesten van het land. De neerslagsommen waren overigens in een groot deel van het land vrij gelijkmatig verdeeld. Op 9 en 10 november viel er in het zuidoosten van het land enige tijd sneeuw, met name in de hogere delen van Limburg. Plaatselijk kon zich een sneeuwdek vormen tot 3 cm dik. Op veel plaatsen viel een groot deel van de totale maandsom neerslag in het tijdvak van 17 tot en met 20 november. In het zuiden van het land werd op enkele plaatsen gedurende dit tijdvak 60 mm neerslag geregistreerd. Op de 17e en vooral 18e veroorzaakte een stagnerend front veel regen, landelijk gezien viel op 18 november 22 mm. Na passage van dit front vielen op 19 en 20 november talrijke winterse buien en kon zich zeer plaatselijk een tijdelijk sneeuwdek vormen.

Gemiddeld over het land werden 64 zonuren geregistreerd tegen normaal 60. Het aantal zonloze dagen bedroeg er 12 tegen 11 normaal.

Tellingen november

Op Vrijdag (05nov04) heeft Ad van Wanrooy alleen toch nog 1008 vogels weten te tellen. De trek van de kleinere vogels lijkt nu echt voorbij te zijn. Zaterdag (06nov04) is maar kort geteld, het weer speelde parten en dus kwamen maar weinig vogels over de telpost. Leuk was een mannetje Blauwe Kiekendief die enige tijd op de telpost verbleef maar te schuw was om zich door Toy op korte afstand te laten "digiscopiëren". Zondag (07nov04) werd

een leuke dag. De Ganzen kwamen echt los. Dit was niet alleen op onze telpost. De Kolganzen waren vandaag in de meerderheid (1190 ex. nieuw dagrecord, hoewel er op de meeste andere telposten in het land en omgeving voor het merendeel Grauwe Ganzen werden gezien. Ook voor de Rietganzen was er met 78 exemplaren een nieuw dagrecord. Tevens kwam er nog een late Gaai over. Met 3324 vogels

werd het een verrassend leuke ochtend. Zaterdag ochtend (08nov04) werden er maar 671 vogels geteld maar wel met (weer!) een nieuw dagrecord **Kleine Zwanen**: 32 vogels kwamen in 3 groepjes over de stelpost. Vandaag ook de eerste **Goudvink** van dit seizoen. Deze behoorde tot de oosterse soort, duidelijk werd het trompetachtige roepje gehoord. De dag erna (09nov04) werd de 1000 net niet gehaald (988 ex) maar wel opnieuw veel **Kolganzen** (714 ex). Ralph Smits, net weer terug uit Uganda, heeft nog alleen een uurtje op de telpost doorgebracht (iedereen was toen al weg). In dit uurtje heeft Ralph acht **Wintertalingen** geteld, nieuw voor dit jaar en tevens een nieuw dagrecord en ook nog een late **Boomleeuwerik**. De week erna is er niet veel geteld, dit kwam mede door het slechte weer. Ralph Smits had toch nog zin om zaterdag (20nov04) een uurtje naar de telpost te komen kleumen. Een telling met een leuk hoogtepunt, een **Sneeuwgorst** voor de Brobbelbies een zeldzame verschijning. Zondag (21nov04) is er ook geteld. Het was een mistige en koude morgen maar de **Sneeuwgorst** bleek nog steeds aanwezig. Leuk waren ook de 19 **Goudplevieren** die laag overtrokken en de vier **Kleine Zwanen**. Op dinsdag (23nov04) telde Ad nog 653 vogels. De **Grauwe Ganzen** waren in de meerderheid met 493 exemplaren. Omdat het de laatste dag met goed weer zou worden en om dat er op de zondag daarna een Vogelwacht excursie naar de Oostvaardersplassen zou zijn, is er op zaterdag 27nov04 een afsluitende tel/borrel sessie gehouden waarvoor iedereen, die dit jaar meegeteld had, uitgenodigd was. Nadat er nog vier fenologie records verbroken werden (laatste waarnemingen voor **Roek**, **Turkse Tortel**, **Sperwer** en **Zilvermeeuw**) moest Toy zonodig een tent opzetten waardoor het tellen onmogelijk werd. De telsessie werd afgesloten met vers gebakken eieren, Schotse snert met roggebrood en spek en een hartversterkertje. De volgende dag (28nov04) is nog wel geteld maar deze telling werd na 45 minuten afgesloten wegens heviger wordende regen.

Kengetallen november 2004

November is een beetje een afknapper geworden, niet alleen kon er niet veel geteld worden (30,7 uur in het totaal), ook waren de aantallen (7.916 ex. waarvan 3.324 op één dag) en krenten (alleen Kleine Zwanen en de Sneeuwgorst) aan de lage kant. Darmee werd deze november op 2000 na (toen we er al op 10nov00 mee ophielden) de november maand met het laagste aantal teluren. Er is op 10 van de 30 dagen geteld.

In het totaal werden in november dus 7916 vogels geteld verdeeld over 41 soorten. De top vijf bestond uit Kolgans (2023, 26%), Houtduif (1723, 22%), Grauwe Gans (1009, 13%), en Spreeuw (849, 11%).

Van een aantal soorten kwamen alle of de meeste vogels in deze maand door: Goudvink (1/1), Sneeuwgorst (1/1), Turkse tortel (2/3), Wintertaling (8/8), Rietgans (122/152) en Kolgans (2023/2716).

Tabel 2: maand- en totaal overzicht naar aantallen per soort in 2004

Soort	Augustus	September	Oktober	November	Totaal
Aalscholver	14	398	1121	126	1659
Grote Zilverreiger			4		4
Blauwe Reiger	26	17	27		70
Knobbelzwaan			17		17
Kleine Zwaan			27	44	71
Rietgans spec.			30	122	152
Kolgans			693	2023	2716
Grauwe Gans	30	139	1283	1009	2461
Nijlgans	28	51	125	82	286
Smient			1		1
Wintertaling				8	8
Wilde Eend	12	15	7		34
Wespendief	1				1
Rode Wouw			1		1
Bruine Kiekendief	1	4	1		6
Blauwe Kiekendief			4	2	6
Havik		1	11	1	13
Sperwer			115	5	120
Buizerd	3	5	218	1	227
Dwergarend		1			1
Visarend		3			3
Torenvalk		5	9		14
Smelleken		2	8		10
Boomvalk	2	5	2		9
Slechtvalk		1	4		5
Morinelplevier		2			2
Goudplevier	1	13	8	19	41
Kievit	24	235	2621	423	3303
Watersnip	40	36	17		93
Houtsnip	1				1
Regenwulp	28				28
Wulp		1	2		3
Zwarte Ruiter		1			1
Kokmeeuw	93	43	259	52	447
Stormmeeuw	5	32	99	33	169
Kleine Mantelmeeuw	31	9	13		53
Zilvermeeuw	1	4	9	4	18
Holenduif	11	118	395	209	733
Houtduif			4521	1723	6244
Turkse Tortel		1		2	3
Zomertortel	9				9
Koekoek	1	3			4
Velduil			5		5
Gierzwaluw	258	1	1		260
Zwarte Specht		1			1
Grote Bonte Specht	1				1

Soort	Augustus	September	Oktober	November	Totaal
Kleine Bonte Specht		1			1
Boomleeuwerik		2	50	2	54
Veldleeuwerik		10	6764	369	7143
Oeverzwaluw		11			11
Boerenzwaluw	1349	4078	56		5483
Huiszwaluw	42	93			135
Boompieper	41	44	5		90
Graspieper		3479	8678	63	12220
Roodkeelpieper		1			1
Oeverpieper			1		1
Gele Kwikstaart	383	523	6		912
Grote Gele Kwikstaart		1	17		18
Witte Kwikstaart	22	173	665	1	861
Heggenmus		12	6		18
Zwarte Roodstaart	2				2
Paapje	10	29			39
Roodborsttapuit	1	5	1		7
Tapuit	4	14	1		19
Beflijster			2		2
Merel		8	11		19
Kramsvogel			915	268	1183
Zanglijster		14	90		104
Koperwiek		8	3399	5	3412
Grote Lijster		74	520		594
Grasmus	1	3			4
Tijftjaf		5			5
Staartmees			12		12
Pimpelmees		7	7		14
Koolmees		5	3		8
Gaai			60	1	61
Kauw			1411	70	1481
Roek			346	3	349
Spreeuw		1398	14230	849	16477
Ringmus	54	36	169	48	307
Vink		199	12363	244	12806
Keep		4	112	3	119
Groenling		16	55	6	77
Putter		1	6	1	8
Sijs			17	4	21
Kneu		61	695	61	817
Barmsijs			1		1
Kruisbek			67		67
Goudvink				1	1
Sneeuwgorst				1	1
Geelgorst	3		57	20	80
Rietgorst		32	174	8	214
Totaal	2533	11494	62630	7916	84573

De tellers

Er zijn wederom veel tellers op de telpost verschenen dit jaar, wel dertig! Hieronder alle tellers die ervoor zorgden dat het gezellig druk was en dat we niks over het hoofd zagen.

Ad Bekkers
Ad van Wanrooy
Annelies Timmerman
Bart van der wielen
Bart van der Velden
Gerard van Aalst
H. Heesakkers
Henk Arnoldussen
Henk Botermans
Henk van den Acker

Jan van den Tillaart
Jan Verhoeven
Jan Willem Hermans
John Hermans
Leo Ballering
Marc Poulussen
Martin de Jager
Mignon van den Wittenboer
Paul Reijs
Peter van de Braak

Ralph Smits
Sandra van de Burgt
Theo Veldpaus
Tiny van Boekel
Tiny van den Elsen
Toy Janssen
Wil Verbossen
William van der velden
Willy van Lanen
Wim Gremmen

Jaaroverzicht 2004

In tabel 2 vindt men het maand- en totaal overzicht naar aantallen per soort in 2004. Dit jaar werden er 84.573 vogels geteld verdeeld over 92 soorten (waaronder 4 nieuwe soorten). Dit is ongeveer 45% meer dan het jaartotaalrecord tot nu toe.

In tabel 3 vindt men een overzicht van de fenologie (relatie tussen eerste of laatste waarneming per soort en de datum) en het dagmaximum per soort in 2004. Dit telseizoen leidde ook tot het sneuvelen van vele records: er werden maar liefst 19 vroegste waarneming (fenologie) records gebroken, 33 dagrecords en 16 laatste waarneming (fenologie) records. In tabel 3 met de fenologie en dagmaxima van 2004 staan deze records weergegeven met een dubbele uitroeptekens (!!).

In tabel 4 is de telling van 2004 gerangschikt naar aantallen per soort.

Dit jaar trokken er 5 nieuwe soorten over de telpost, hieronder een overzicht van de trekken karakteristieken van deze soorten. De beschrijving over hoe deze soorten gezien werden in het veld staat in de bijbehorende maand overzichten.

Koekoek: 4 exemplaren (01aug04, 05sep04, 08sep04 en 10sep04)

De Koekoek broedt in grote delen van Eurazië en ontbreekt eigenlijk alleen maar op IJsland⁽¹⁾. De Europese vogels overwinteren in de zuidelijke helft van Afrika en trekken daar in een breed front naar toe. De meeste vogels worden tussen half juni en half september waargenomen. De volwassen vogels trekken als eerste weg terwijl onvolwassen vogels steenvast de laatste zijn. Ze trekken overdag maar vooral 's nachts en worden dan ook in de vroege ochtend veel gezien. Trekkende vogels zijn overal te verwachten maar vallen het in open landschap meer op dan boven het bos. Naar schatting trekken tussen de 4- tot 7.000 vogels zichtbaar over Nederland

Dwergarend (Hieraetus pennatus): 1 exemplaar (71sep04)

Deze kleine arend is een zomergast (eind maart tot oktober) en een dwaalgast waarvan er tot 1989 slechts vier in Nederland zijn geregistreerd (tussen April en Juli²). De soort overzomert in Europa op de Balkan en het Iberisch schiereiland. De trek naar het zuiden vindt plaats via de Bosporus naar Turkije en via de Straat van Gibraltar naar Afrika. Hij heeft hetzelfde formaat en vorm als een Buizerd maar heeft een vollere hand en een extra vinger (6 in plaats van 5) en is hier tevens van te onderscheiden aan zijn veel lichtere en langere staart. Deze vogelsoort vliegt meer als een arend, rechtlijniger, vaak sneller en met meer glijpauzes dan een buizerd. In de trektelatlas staat niet vermeld dat deze soort ooit (in ieder geval niet tussen 1976 en 1993) op een telpost is gezien.

Zwarte Ruiter (Tringa erythropus): 1 exemplaar (26sep04)

Zwarte Ruiters zijn in de zomermaanden bewoners van de arctische gebieden, Noord-Scandinavië en -Rusland en Siberië⁽³⁾. De overwinteringgebieden liggen in de Sahelzone en in het zuiden van Azië. De vogels trekken in een breed front over Nederland waar ze zowel in kustgebieden als in binnenlandse wetlands pleisteren.

---

¹ Witkamp C. Koekoek (*Cuculus canorus*). Pp 301 in LWVT /SOVON 2002 Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt en Co. Haarlem.

² Killarney et al. ANWB Vogelgids van Europa, pp82-83, 1998.

³ Vogelzang F. 2002 Zwarte Ruiter (*Tringa erythropus*). Pp 136-137 in LWVT /SOVON 2002 Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt en Co. Haarlem.

Tabel 3: Fenologie en dagmaxima 2004

Soort	Datum Eerste waarneming	Dag Maximum	Datum dag-Maximum	Datum Laatste waarneming
Aalscholver	1-aug	348 !!	8-okt	27-nov
Grote Zilverreiger	8-okt	4 !!	8-okt	8-okt !!
Blauwe Reiger	2-aug	17 !!	9-okt	18-okt
Knobbelzwaan	9-okt !!	9 !!	29-okt	29-okt
Kleine Zwaan	26-okt !!	32 !!	13-nov	21-nov
Rietgans spec.	22-okt	78 !!	7-nov	14-nov
Kolgans	9-okt !!	1190 !!	7-nov	20-nov
Grauwe Gans	8-aug !!	493 !!	23-nov	27-nov
Nijlgans	22-aug	31	31-okt	27-nov !!
Smient	16-okt	1	16-okt	16-okt
Wintertaling	14-nov	8 !!	14-nov	14-nov
Wilde Eend	1-aug !!	12 !!	11-sep	17-okt
Wespendief	28-aug	1	28-aug	28-aug
Rode Wouw	17-okt	1	17-okt	17-okt
Bruine Kiekendief	26-aug !!	2	19-sep	9-okt
Blauwe Kiekendief	10-okt	1	10-okt	6-nov
Havik	18-sep	3	11-okt	7-nov
Sperwer	2-okt	39 !!	19-okt	27-nov !!
Buizerd	29-aug	41	7-okt	7-nov
Dwergarend !!	17-sep	1	17-sep	17-sep
Visarend	7-sep	1	7-sep	12-sep
Torenavalk	7-sep	3	7-sep	26-okt
Smelleken	22-sep !!	2	2-okt	31-okt
Boomvalk	22-aug	3	19-sep	7-okt
Slechtvalk	12-sep !!	1	12-sep	30-okt !!
Morinelplevier	9-sep !!	1	9-sep	17-sep
Goudplevier	22-aug	19	21-nov	21-nov
Kievit	8-aug	892 !!	28-okt	27-nov
Watersnip	2-aug	17 !!	3-aug	29-okt
Houtsnip	1-aug !!	1	1-aug	1-aug
Regenwulp	1-aug !!	26 !!	22-aug	28-aug !!
Wulp	18-sep	1	18-sep	12-okt
Zwarte Ruiter !!	26-sep	1	26-sep	26-sep
Kokmeeuw	1-aug	51	8-okt	27-nov
Stormmeeuw	1-aug !!	74 !!	29-okt	23-nov
Kleine Mantelmeeuw	3-aug	22 !!	22-aug	14-okt
Zilvermeeuw	7-aug	4	31-okt	27-nov !!
Holenduif	28-aug	109	7-sep	28-nov
Houtduif	2-okt	1281	29-okt	28-nov
Turkse Tortel	19-sep	2 !!	27-nov	27-nov !!
Zomertortel	11-aug	6	22-aug	28-aug
Koekoek !!	1-aug	1	1-aug	10-sep
Velduil	7-okt !!	2 !!	7-okt	28-okt !!
Gierzwaluw	1-aug	169 !!	8-aug	18-okt !!
Zwarte Specht	1-sep !!	1	1-sep	1-sep
Grote Bonte Specht	21-aug	1	21-aug	21-aug

Soort	Datum Eerste waarneming	Dag Maximum	Datum dag- Maximum	Datum Laatste waarneming
Kleine Bonte Specht	4-sep !!	1	4-sep	4-sep
Boomleeuwerik	19-sep	33 !!	19-okt	14-nov !!
Veldleeuwerik	30-sep	1327 !!	29-okt	14-nov
Oeverzwaluw	18-sep	6	18-sep	19-sep
Boerenzwaluw	1-aug	551	12-sep	16-okt
Huiszwaluw	1-aug	50	19-sep	26-sep
Boompieper	1-aug	18 !!	1-aug	3-okt
Graspieper	5-sep	1648	2-okt	28-nov
Roodkeelpieper	26-sep	1	26-sep	26-sep
Oeverpieper	9-okt !!	1	9-okt	9-okt
Gele Kwikstaart	1-aug	290 !!	4-sep	3-okt
Grote Gele Kwikstaart	29-sep	5 !!	2-okt	31-okt !!
Witte Kwikstaart	1-aug	117	8-okt	7-nov
Heggenmus	5-sep	4	5-sep	22-okt
Zwarte Roodstaart	28-aug !!	2 !!	28-aug	28-aug
Paapje	21-aug	11	8-sep	25-sep
Roodborsttapuit	29-aug	4	4-sep	12-okt
Tapuit	12-aug	6 !!	19-sep	7-okt
Beflijster !!	13-okt	1	13-okt	17-okt
Merel	25-sep	5 !!	25-sep	15-okt
Kramsvogel	8-okt	250 !!	7-nov	28-nov
Zanglijster	19-sep	26	1-okt	29-okt
Koperwiek	30-sep	2103 !!	9-okt	7-nov
Grote Lijster	12-sep	316 !!	19-okt	28-okt
Grasmus	28-aug	2	8-sep	8-sep
Tjiftjaf	4-sep	2	5-sep	10-sep
Staartmees	24-okt	12	24-okt	24-okt !!
Pimpelmees	19-sep	5	26-sep	13-okt
Koolmees	19-sep !!	4	25-sep	10-okt
Gai	3-okt	15 !!	7-okt	7-nov !!
Kauw	2-okt	418	10-okt	14-nov
Roek	9-okt	80 !!	29-okt	27-nov !!
Spreeuw	7-sep	3558	12-okt	28-nov
Ringmus	1-aug !!	43	20-nov	20-nov
Vink	1-sep	3357	19-okt	28-nov
Keep	30-sep	21	19-okt	4-nov
Groenling	7-sep	8	26-sep	27-nov
Putter	18-sep	3	24-okt	7-nov
Sijs	7-okt	4	13-okt	4-nov
Kneu	7-sep	122	9-okt	28-nov
Barmsijs	15-okt	1	15-okt	15-okt
Kruisbek	7-okt	21 !!	7-okt	27-okt
Goudvink	13-nov	1	13-nov	13-nov !!
Sneeuwgors	20-nov	1	20-nov	20-nov !!
Geelgors	21-aug	15	31-okt	28-nov
Rietgors	18-sep	20	15-okt	21-nov

!!: nieuwe telpostsoort of record

De najaarstrek loopt van half juni tot eind oktober en lijkt zich in drie golven te onttrollen: het eerst trekken de vrouwtjes weg uit de broedgebieden (juni) gevolgd door de mannetjes (juli) en de jonge vogels (eind juli). De oudere vogels lijken vooral de route Waddenzee, IJsselmeer richting Zeeuwse Delta te trekken met het accent op NW Nederland en het rivieren gebied. De jonge vogels vertonen veel meer de brede front trek en lijken de bekende pleisterplaatsen nog niet te kennen.

Beflijster (*Turdus torquatus*) 2 exemplaren (13okt04 en 17okt04)

De Beflijsters die in de herfst over Nederland heen trekken broeden vooral in Noorwegen en Noord-Europa (enkele tienduizenden paren) en in mindere mate in Verenigd Koninkrijk ^[4]. De overwinteringgebieden liggen in Zuid-Spanje en Noord-Afrika. In het najaar trekken de meeste Beflijsters naar het zuiden tot zuidwesten waardoor de meesten ten oosten van Nederland doortrekken. De najaarstrek speelt zich grotendeels af tussen eind september en eind oktober, met de tweede week van oktober als hoogtepunt. Dit is precies de periode waarin bij ons de vogels werden gezien. Adulte mannetjes passeren ruim een week eerder dan de vrouwtjes en juvenielen. Relatief veel trekkers worden gezien vanuit langs de Noordzeekust en het Noorden van Nederland; dit zijn waarschijnlijk vogels die rechtstreeks vanuit Noorwegen de Noordzee over trekken. Het aantal trekkers dat gezien wordt vertoont verband met het aantal dagen dat de wind tussen half september en half oktober uit oostelijke richting waait. Hierdoor verschuift de trekbaan naar het westen en komt deze meer over Nederland heen te liggen. Deze theorie klopt in ieder geval met onze eerste waarneming van 13okt04, welke gedaan werd na een periode van oosten wind (zie tabel 1).

Grasparakiet (*Melopittacus undulatus*): 1 exemplaar (03okt04)

Deze vogel komt oorspronkelijk uit Australië en komt daar in de groen gele variant in het wild voor. Het is nu een van de populairste kooivogels in Nederland en het kan ook niet anders zijn dan dat, wat wij op de telpost hebben waargenomen, een ontsnapte exoot is. Een ongeschreven regel bij het trektellen (en zo ook ingevoerd bij trektellen.nl) is dat er alleen in Nederland broedende exoten worden geteld en opgeslagen in het archief. Zou dat niet gebeuren dan zou de soortenlijst te uitgebreid worden. Op telpost de Vulkaan (Kijkduin bij Den Haag) worden jaarlijks bijvoorbeeld meer dan zeven verschillende soorten exoten gezien. In de broedvogelatlas heb ik geen informatie over verwilderde exemplaren van deze soort in Nederland kunnen vinden; waarschijnlijk overleven verwilderde exemplaren de winter niet of is de losgebroken populatie zo klein dat er geen paartjes gevormd kunnen worden. In de trektelatlas staat beschreven dat deze soort in de periode 1976 - 1993, slechts driemaal op een telpost is waargenomen ⁽⁵⁾.

---

⁴ Witkamp C. 2002 Beflijster (*Turdus torquatus*) pp 202-203 in LWVT /SOVON 2002 Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt en Co. Haarlem.

⁵ Grasparakiet pp328: LWVT /SOVON 2002 Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt en Co. Haarlem.

Tabel 4: telling 2004 gerangschikt naar aantallen per soort

	Soort	Aantal
1	Spreeuw	16477
2	Vink	12806
3	Graspieper	12220
4	Veldleeuwerik	7143
5	Houtduif	6244
6	Boerenzwaluw	5483
7	Koperwiek	3412
8	Kievit	3303
9	Kolgans	2716
10	Grauwe Gans	2461
11	Aalscholver	1659
12	Kauw	1481
13	Kramsvogel	1183
14	Gele Kwikstaart	912
15	Witte Kwikstaart	861
16	Kneu	817
17	Holenduif	733
18	Grote Lijster	594
19	Kokmeeuw	447
20	Roek	349
21	Ringmus	307
22	Nijlgans	286
23	Gierzwaluw	260
24	Buizerd	227
25	Rietgors	214
26	Stormmeeuw	169
27	Rietgans spec_	152
28	Huiszwaluw	135
29	Sperwer	120
30	Keep	119
31	Zanglijster	104
32	Watersnip	93
33	Boompieper	90
34	Geelgors	80
35	Groenling	77
36	Kleine Zwaan	71
37	Blauwe Reiger	70
38	Kruisbek	67
39	Gaai	61
40	Boomleeuwerik	54
41	Kleine Mantelmeeuw	53
42	Goudplevier	41
43	Paapje	39
44	Wilde Eend	34
45	Regenwulp	28
46	Sijs	21

47	Merel	19
48	Tapuit	19
49	Grote Gele Kwikstaart	18
50	Heggenmus	18
51	Zilvermeeuw	18
52	Knobbelzwaan	17
53	Pimpelmees	14
54	Torenvalk	14
55	Havik	13
56	Staartmees	12
57	Oeverzwaluw	11
58	Smelleken	10
59	Boomvalk	9
60	Zomertortel	9
61	Koolmees	8
62	Putter	8
63	Wintertaling	8
64	Roodborsttapuit	7
65	Blauwe Kiekendief	6
66	Bruine Kiekendief	6
67	Slechtvalk	5
68	Tjiftjaf	5
69	Velduil	5
70	Grasmus	4
71	Grote Zilverreiger	4
72	Koekoek	4
73	Turkse Tortel	3
74	Visarend	3
75	Wulp	3
76	Beflijster	2
77	Morinelplevier	2
78	Zwarte Roodstaart	2
79	Barmsijs	1
80	Dwergarend	1
81	Goudvink	1
82	Grote Bonte Specht	1
83	Houtsnip	1
84	Kleine Bonte Specht	1
85	Oeverpieper	1
86	Rode Wouw	1
87	Roodkeelpieper	1
88	Smient	1
89	Sneeuwgorst	1
90	Wespendief	1
91	Zwarte Ruiter	1
92	Zwarte Specht	1
	Totaal	84.573

Opmerkelijke zaken in 2004

Naast de verbetering van het record voor het totaal aantal was het een goed jaar voor de Spreeuw (jaar 2003 / jaar 2004): (8404 / 16477), Graspieper (4077 / 12220), Veldleeuwerik (1568 / 7143!!), Koperwiek (1604 / 3412), Kolgans (123 / 2716!!), Grauwe Gans (947 / 2431), Roek (86 / 349), Grote Lijster (153 / 594) en natuurlijk Gaai (0 / 61)

Opmerkelijk slecht deden het de Wulp (305 / 3!), Houtduif (15192 / 6244) en Blauwe Kiekendief (17/6).

Hieronder wat uitgebreider de opmerkelijke zaken:

Jaarrecord Watersnip

Opvallend was het jaarrecord voor de Watersnip: dit jaar werden er 93 exemplaren waargenomen (dagrecord van 17 op 03aug04) terwijl er in de afgelopen vier jaar in totaal 111 gezien zijn. De laatste jaren werden er telkens rond de 30 per jaar waargenomen. De tabellen van Trektellen.nl leerde dat ook op andere telposten ruim meer Watersnippen gezien zijn (t.o.v. 2003): Bargerveen, Drenthe [5/81], Horde, Lopik [282 / 1576], Weskapelle (72/425), IJmeerdijk [347/1506] en Strabrechtse heide [9/153]. Wat de reden is van de toename is niet te zeggen. Omdat dit een, redelijk makkelijk op roep te herkennen, soort is (de vogel dan ook werkelijk terugvinden is wat anders) zal de toename van waarnemingen niet het gevolg zijn van toenemende ervaring bij de tellers.

Jaarrecord Gele Kwikstaart

Dit jaar regende het Gele Kwikstaarten! Op 04sep04 werd het oude dag record van 102 exemplaren verpletterd met 290 exemplaren. In het totaal waren er op de Brobbelbies in de afgelopen vier jaren 1105 exemplaren gezien; dit jaar bracht ons 912 Gele Kwikstaarten (tegen bijvoorbeeld 348 in 2003 en 382 in 2002). Net als bij de Watersnip was dit ook op andere telposten te zien [2003/2004]: Horde, Lopik [158 / 442], Weskapelle [437/927], IJmeerdijk [1109/3298] en Strabrechtse heide [627/994] en ook hiervoor kan geen verklaring gegeven worden.

Jaarrecord Velduil

Dit jaar werden er maar liefst vijf Velduilen 5 op de telpost waargenomen (twee op 07okt04 en 10okt04 en nog één op 28okt04) bovendien werd er daarnaast nog één gezien op de Kanonsberg door Wil van der Crommert, één in Oploo door Sandra van de Burgt en één werd er in Odiliapeel gered uit het prikkeldraad en naar het vogelasiel in Someren gebracht. Deze blijft daar totdat hij helemaal genezen is en wordt in het voorjaar van 2005 op de plek waar hij gevangen is weer uitgezet. Geruchten gaan dat er op de plaats waar de Velduil werd aangetroffen een "grote uil op de grond gebroed heeft". Als dat echt waar is dan kan het niet anders dan dat het een Velduil was. Geen andere in Nederland voorkomende uil broedt op de grond (op de veel kleinere Steenuil na die soms in konijnenholen broedt); deze geruchten worden nog nagegaan; Buiten de Waddeneilanden en Groningen werden er alleen op Schiphol (jaarlijks 1-3 broedparen) en op de grote Peel broedende Velduilen geregistreerd⁶. In onze telperiode (01aug - 30nov) zijn er over de 119 Nederlandse en

---

⁶ Versluys, M. 2002. Velduil: *Asio flammeus*. pp. 282-283 in: Sovon Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. - Nederlandse fauna 5. Nationaal

Vlaamse telposten in het totaal 73 exemplaren waargenomen en dan vooral in oktober (60 stuks). Via Waarneming.nl is te zien dat de overgrote meerderheid van de Velduilen in het westen van het land wordt gezien, dat wij er binnen drie weken 5 gezien hebben is dus redelijk uniek te noemen!

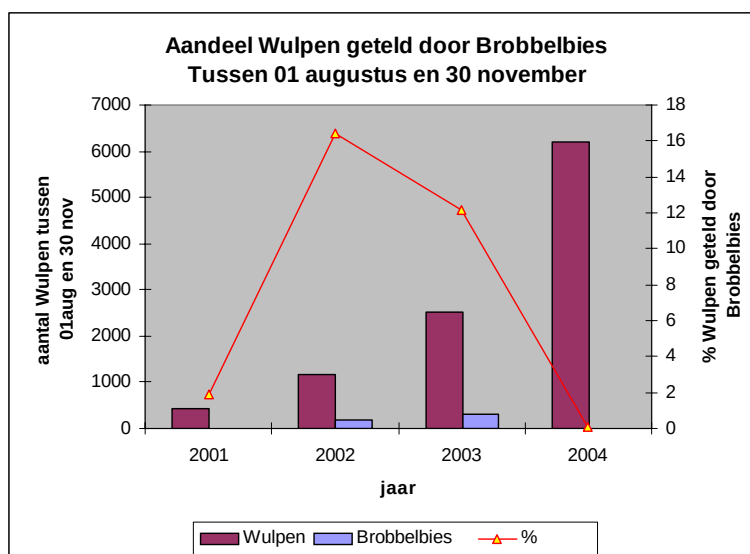
Dag!!... record Grote Lijster!

Op dinsdag 19 oktober 2004 werden maar liefst 316 Grote Lijsters geteld. De richting de trek was zonder uitzondering van oost naar west. Hoogtepunt van de trek lag tussen 10.00 en 12.00 uur. Groepen bestonden uit tussen 10-11 uur 4-30-27-8-22-51 en tussen 11-12 uur 58-65. dit is voor onze telpost uitzonderlijk te noemen. Nadat Toy dit op het Internet gezet had kreeg hij vrijwel meteen bericht terug dat dit wel eens een landelijk record zou kunnen zijn. Dat zou goed kunnen kloppen want de trekvogel atlas ^[7] geeft aan dat de hoogtepunt van de Grote Lijster trek zich afspeelt in tweede en derde week van oktober en geeft over de periode van 1976 tot 1993 dagmaxima van 154 ex in Geleen en 50 in hoorn. Helaas voor ons bleken er op 13okt1990 in Bloemendaal al 728 ex geteld te zijn en reageerde Danny Laponder van telpost de vulkaan in Den Haag met de mededeling: "Helaas jongens/dames, over de Vulkaan op 12 oktober 2003, 2438 exemplaren en op 13 oktober 1990 (dezelfde dag als hierboven over Bloemendaal) 1531 exemplaren. Deze gegevens waren echter nog niet in trektellen.nl ingevoerd. Klaas Eigenhuis reageerde over het Internet meteen ad rem: "Dag ... record Grote Lijsters!" Het betreft echter wel het jaarrecord Grote Lijsters over 2004!

Afwezigheid Wulp

Opvallend dit jaar was de afwezigheid van de Wulp! Tussen 01aug en 30november zijn er maar 3 geteld terwijl dit in voorgaande jaren veel meer was! In het Figuur hiernaast een analyse van het aandeel aan Wulpen dat onze telpost over de afgelopen vier jaar telde ten opzichte van het totaal wat er in Nederland geteld werd. In 2002 en 2003 werd er door ons bijna 16 en 12% van alle Wulpen geteld, dit jaar maar 0.05%. Als we over de periode van begin augustus tot half september kijken is het nog dramatischer, in die periode telde we de

vorige twee jaren bijna 35-40% van de Wulpen boven Nederland. Hierbij moet worden aangetekend dat meer en meer telposten hun gegevens in de database van Trektellen.nl invoeren (waaruit deze analyse gemaakt is). Het lage aantal Wulpen ten opzichte van vorige jaren bij ons is echter wel duidelijk (van 200 tot 300 naar 3). Waardoor dit komt is onbekend. Misschien was er de vorige jaren een slaapplek in de buurt zodat deze soort systematisch overteeld is.

En ook liet de Houtduif het bij ons dit jaar ook afweten (15192 / 6244) (jaar 2003 / jaar 2004) maar van die soort zien we de meesten in (de laatste twee weken van) November en nu niet. Waarschijnlijk hebben we de topdagen gemist want de meest oostelijke telposten wel topdagen voor de houtduif hebben gehad. Aan de Majoor zag 12.730 ex. op 10okt04, Oelemars zag 14.327 ex op 01nov04 en Eygelshoven zag 12.240 ex. op 12okt04). De trekbaan van deze soort lag dit jaar lag te ver naar het oosten voor ons dus.

Spectaculaire zeevogeltrek 20-25sep

Zoals te lezen is bij het weersoverzicht van september woedde er aan de kust gedurende enkele dagen een stormachtige wind. De trek in het binnenland leek deze week wel stil gevallen vanwege het slechte weer. Dit kan absoluut niet worden gezegd voor de kust. De zeetrek was de afgelopen week spectaculair te noemen. Menig record is aan diggelen gevallen. Op 21 september werden bij Westkapelle 183 Noordse Pijlstormvogels waargenomen. Dit is een uitzonderlijk hoog aantal, ook kwamen deze vogels vlak onder de kust voorbij. Op 23 september werden 3 landelijke record verbroken op Westkapelle. Toy had het geluk deze dag vrij te nemen en getuige te zijn van 318 Vale Stormvogels, 329 Grote Jagers en 238 Kleine Jagers. Vrijwel al deze vogels vlogen op slechts 150 meter uit de kust. Sommige Vaaltjes vlogen tegen de dijk en 1 zelfs boven de dijk.

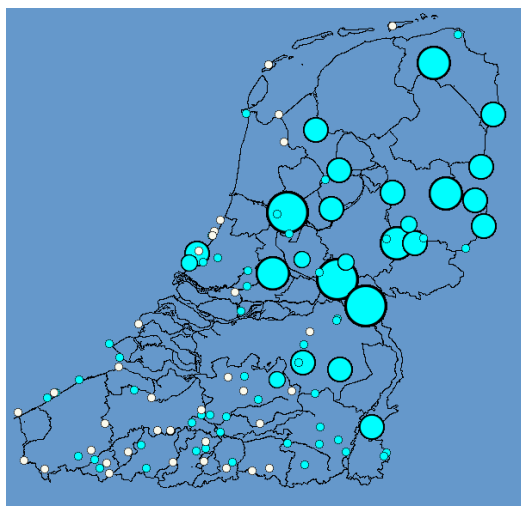
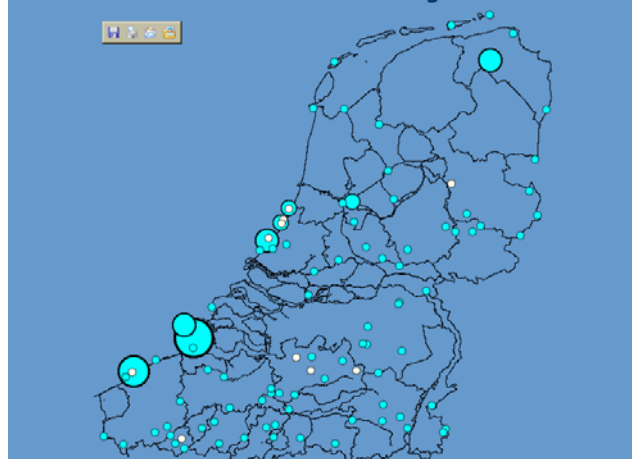
Koperwiek trek 7-10 oktober

Tussen 7 en 10 oktober trokken er massaal koperwieken over Nederland, in het totaal werden er 344.766 geteld op alle telposten van Nederland, met name de kust posten namen het leeuwendeel voor hun rekening: De Nolle (Vlissingen): 126.132; Duinburg (België): 50.126; Westkapelle: 21.027 en de Vulkaan 18.692. Maar ook bij ons werden records gebroken; in het totaal werden die dagen 2927 vogels geteld waarvan een verbetering van het dagrecord op 2103 op zaterdag 09okt04. Op de radar (via Hans van Gasteren) was het volgende te zien: "Ik heb eens naar de radarbeelden gekeken van gister en vandaag. Na alle berichtgeving over de grote aantallen Koperwieken was ik toch even benieuwd geworden. Bij deze de beschrijving van de vogelstroom op iets grotere hoogte dan het normale oog van een trekteller reikt. Donderdag 07 okt 2004 In de loop van de avond vertrekt er wel wat vanuit Nederland, maar de aantallen zijn niet extreem (vogeltrek 6/7 in een overwegend ZZW richting). Vrijdag 08 okt 2004 In de vroege nachtelijke uren wordt het al snel duidelijk dat grote aantallen vogels aankomen vanuit Noorwegen. Boven zee loopt dit op tot vogeltrek 7, waarbij de vogels pal zuid vliegen. Boven land aangekomen mengt dit natuurlijk met de vogeltrek boven land en neemt de trekintensiteit een dikke 8 aan. Even na zonsopgang worden de beelden direct spectaculairder. Enorme stuwbanen zijn ook op radar zichtbaar op de bekende plekken: 1. over de waddeneilanden in een WZW tot ZW richting, steken de vogels over bij Den Helder en volgen in een redelijk brede baan de kustlijn naar het zuiden. Verder zuidwaarts komen daar de stuwbanen bij van 2. Afsluitdijk, 3. ZW Friesland naar Noord-Holland en 4. Flevoland Vooral trekbaan 3 is indrukwekkend (wat zal er op mijn oude telpost wel niet allemaal zijn waargenomen??). Later op de ochtend zijn alleen trekbaan 3 en 4 nog zichtbaar, elders vliegen de vogels lager of is de trek gestopt. 's Avonds, je raadt het al, barst de trek weer spectaculair los: vogeltrek 8+++ , zeg maar vogeltrek 10. Het merendeel vliegt ZW, maar ook gaat een deel van de vogels pal W richting Engeland. zaterdag 09 okt 2004 Op radar is er in de vroege nacht ongelooflijk veel te zien: vogeltrek 10+. Zowel boven zee, kust als heel Nederland gaan enorme aantallen ZW-waards. De beelden van zonsopgang ontbreken... Ik hoop dat we toch in de loop van de dag weer wat

beeldmateriaal kunnen bemachtigen en laat dan weten hoe de trek bij een NO wind op radar is verlopen. Ik hoop dat jullie er wat van hebben meegekregen, maar het zal op radar zeer spectaculair geweest moeten zijn. Na al het geweld van de afgelopen dagen dan uiteindelijk (zondag 10 oktober) zelf ook maar eens gaan kijken bij mij in de buurt (Vulkaan bij Den Haag). Daar worden met oost tot zuidoosten wind toch altijd gigantische aantallen waargenomen. Maar helaas, vanmorgen was het wel leuk, maar geen grote aantallen [ook op andere telposten in NL, LB]. Zaten ze dan te hoog? Op radar was wederom een aankomst vanuit Noorwegen waar te nemen. In een breed front trokken vogels tot grote hoogte naar het zuiden (vogeltrek boven zee een 6 op de schaal van 1..8). Boven land was er nog iets meer trek waar te nemen (vogeltrek 7).

Maar waarom waren de aantallen dan langs de kust bij Den Haag zo laag? Dit had twee oorzaken, waarvan jullie er zelf een hebben gezien: ten eerste pijn in je nek en zere ogen van het turen naar een helder blauw zwerk. De vogels vlogen verschrikkelijk hoog, althans ver buiten het zicht van veldwaarnemers (tot ca 2 km hoogte). Ten tweede was de trek vrijwel niet gestuwd, maar ging als een breed front over heel Nederland, ook langs de kust. Boven zee vlogen ook ter hoogte van Zuid-Holland nog grote aantallen parallel aan de kust naar het zuiden, terwijl deze normaal gesproken keurig door de duinen "horen te vliegen.

Alle Koperwiek in periode 7 oktober 2004 t/m 12 oktober 2004. Totaal 380088 vogels.

Gaaien invasie 20sep - 09okt

Van 20september tot 09oktober beleefde Nederland een spectaculaire invasie van Gaaien. Eerst werden ze alleen in het noorden gemeld maar naarmate de tijd vorderde belanden de gaaien ook zuidelijker. Echter de overgrote stroom hield op bij de grote rivieren. Op het hiernaast getoonde plaatje is een mooi voorbeeld daarvan te zien. Het laat verdeling over de telposten in Nederland en Vlaanderen zien van de in het totaal 15.050 gaaien die tussen 20sep04 en 09okt04 geteld werden. Wij zagen er in totaal 61 met de eersten pas op 03okt04 met een dagrecord van 15 op 07okt04. De Blauwe

Kamer bij Wageningen (hemelsbreed zo'n 45 km te noorden van de Brobbelbies) daarentegen zag er in het totaal 2243 en de telpost de Molenhoek (bij Mulderskop, Nijmegen) zag er toch nog zo'n 1120 exemplaren. Bij tellingen voor het SOVON in november en december 2004 bleek dat er geen ongewoon hoge aantallen Gaaien op de verschillende telroutes meer aanwezig te zijn, de invasie was dus meer een hit and run; er zijn weinig of geen vogels achtergebleven!

Vergelijking met voorgaande jaren

In tabel 5 is een overzicht / vergelijking te zien van de kengetallen van de afgelopen 5 jaar: in het totaal zijn er nu bijna 280.000 vogels geteld in ruim 1400 uur verdeeld over 123 soorten.

Tabel 5: Vergelijking en totalen over 2000, 2001, 2002, 2003 en 2004

Jaar	Augustus	September	Oktober	November	Totaal
Aantal teluren					
2000		40:00	44:00	9:00	93:00
2001	73:00	74:00	82:00	58:00	287:00
2002	99:00	112:00	67:00	38:00	316:00
2003	111:30	103:01	115:11	43:00	372:42
2004	74:29	89:49	148:12	30:07	342:37
Totaal	357:59	418:50	456:23	178:07	1411:19
Aantal dagen					
2000		14	15	4	33 / 91
2001	14	17	16	12	59 / 122
2002	20	19	13	10	62 / 122
2003	23	20	22	12	77 / 122
2004	20	19	26	10	75 / 122
Totaal	77	89	92	48	306 / 579
Aantal vogels					
2000		8182	14355	1347	23884
2001	3069	9233	36941	8715	57958
2002	3596	16823	23643	10558	54620
2003	3500	4886	34822	14952	58160
2004	2533	11494	62630	7916	84573
Totaal	12.698	50.618	172.391	43.488	279.195
Aantal / uur					
2000		205	326	150	257
2001	42	125	451	150	202
2002	36	150	353	278	173
2003	31	47	303	348	156
2004	34	128	423	263	247
Totaal	36	121	378	244	198
Aantal / dag					
2000		584	957	337	724
2001	219	543	2309	726	982
2002	180	885	1819	1056	881
2003	152	244	1583	1246	755
2004	127	605	2409	792	1128
Totaal	165	569	1874	906	912
Hoogste telling			Totaal aantal soorten		
2000	3356	13-okt-00		59	
2001	6264	13-okt-01		92	
2002	10609	20-okt-02		85	
2003	7133	11-okt-03		94	
2004	7283	19-okt-04		92	
Totaal				123	

Vergelijking met andere telposten in Nederland

Steeds meer telposten in Nederland geven hun gegevens direct door aan Trektellen.nl zodat er steeds beter vergelijkingen te maken zijn. Zeker de bekendere telposten doen dit (met uitzondering van Telpost Eltenberg (bij Elten) en Telpost Parnassia bij Bloemendaal). In het totaal staan er nu (december 2004) 67 Nederlandse telposten op die regelmatig hun tellingen doorgeven. Dit jaar is ook Vlaanderen erbij gekomen en die hebben een welhaast nog grotere dichtheid: 55 telposten. In de periode dat onze post bezet is geweest (01 augustus tot 30 november) hebben we 342 uur en 37 minuten geteld, waarmee we op een vijfde plaats komen qua aantallen teluren in deze periode (zie Tabel 6)

Tabel 6:

Rangschikking naar aantal teluren voor de periode 01 augustus tot 30 november 2004

Rang	Telpost	Aantal teluren aug-nov04
1	IJmeerdijk, Almere	809:51
2	De Blauwe Kamer	455:09
3	De Vulkaan (Den Haag)	441:31
4	Westkapelle	378:40
5	Brobbelbies-Noord	342:37
6	Scheveningen	320:14
7	Aan de Majoor, Koningsbosch	316:00
8	Huisduinen (zeetrek)	272:30
9	Strabrechtse Heide	269:15
10	De Horde (Lopik)	233:15
11	Landschotse Heide (Middelbeers)	224:36
12	Buikheide-West/Molenbroek-Oost	215:30
13	Buytenpark (Zoetermeer)	187:00
14	Brobbelbies-Zuid	173:30
15	Langevelderslag (zeetrek)	153:15

In het totaal (trektellen.nl) zijn er door die Nederlandse en Vlaamse telposten in 2004 11.084.073 vogels geteld en in de periode waarin wij geteld hebben 9.574.639 exemplaren, Met onze 84.573 vogels zagen wij dus maar 0.88% van het totaal.

European birdwatch 02 oktober 2004

Op 2 oktober is er een Europese vogelkijk dag georganiseerd waaraan onze telpost ook mee gedaan heeft; Wil en Leo zagen in bijna 5 uur 2902 vogels (een zeer goede telling dus) hieronder een persbericht van de Vogelbescherming met onze top tien van die dag met de krenten er in gevoegd

Honderdduizenden trekvogels over Nederland

De vogelbevolking in Nederland is nu in beweging. Vandaag (zaterdag 2 oktober) tellen honderden vogelaars de vogels in Nederland. Twee dagen lang (in Nederland alleen op zaterdag 2 oktober) laten alle BirdLife-partners wereldwijd en tienduizenden enthousiaste vogelaars iets zien van de vogelrijkdom van hun land. Hun activiteiten maken deel uit van de door BirdLife International georganiseerde World Birdwatch. De eerste gegevens uit Nederland zijn inmiddels binnen. De trek kwam tussen 8.00 uur en 10.00 uur goed op gang, met grote aantallen graspiepers, vinken en spreeuwen. Door het uitstekende weer telden 90 vogelwerkgroepen meer dan 400.00 vogels van 190 verschillen soorten.

Indruk van de dag

- Bij de Hoekse sluis aan de Lekdijk (vwg Krimpenerwaard) zijn 1616 graspiepers geteld, een record voor die telplaats. Uitzonderlijk waren ook een koereiger en twee kanoeten, die afgedwaald waren van de kust.
- Op de Philipsdam (vwg Etten-Leur) is een totaal van 57 soorten waargenomen, waaronder 1200 Kieviten, 11 kleine zilverreigers, een groep van 25 Chileense en Europese flamingos's en een visarend.
- Bij het Lauwersmeer druppelden de eerste kleine zwanen (7) binnen. Deze soort is verder ook met enkele exemplaren bij de Ouderkerkerplas in Noord-Holland en bij de Philipsdam waargenomen.
- Vwg Noord-Veluwe (Randmeren) telde 53 krooneenden, duizenden meerkoeten en knobbelzwanen en 1 kraanvogel.
- In de kustgebieden zijn grote groepen stellopers gezien, zoals 530 goudplevieren en 552 zwarte ruiters bij Scherpenisse (IVN Natuurvereniging Tholen).
- In Zuidwest Friesland bij Laaxum vlogen honderden gaaien over. Gaaien in groepen van 14 waren voor vogelwerkgroep Ootmarsum een bijzonder waarneming. Landelijk werden meer dan 4000 gaaien geteld.
- Bij de telpost in Brabant (IVN Nuenen) vlogen een visarend, slechtvalk en boomvalk over.
- In het oosten van het land bij de telpost van IVN Losser werd een aantal plaatselijke records gebroken: 108 vlaamse gaaien, 5 grote zilverreigers, 38 bonte strandlopers en 3411 vinken.
- Bij verschillende telposten zijn de eerste beflijsters gezien.
- Er trokken 33 slechtvalken en 817 buizerds over Nederland.
- Leden van de Vogelwerkgroep van de Vereniging tot bescherming weidevogels en jong wild uit Hengelo verblijven dit weekend naar Schiermonnikoog en telde daar vandaag 24.900 scholeksters en 16.066 bonte strandlopers en in totaal 116 soorten!
- In de Oostvaardersplassen (Flevoland) organiseerde men een minicursus vogels tellen voor de jeugd, om ook in de toekomst verzekerd te zijn van een nieuwe generatie vogelaars. Zij zagen onder andere 28 grote zilverreigers, een zeearend en twee slechtvalken.

De graspieper heeft een groot deel van de dag op één gestaan, maar is op het laatst door de spreeuw en vink ingehaald. De bonte strandlopers en Scholeksters stonden vorig jaar op respectievelijk plaats 102 en 39. De hoge notering dit jaar is geheel te danken aan de tellingen op de eilanden Schiermonnikoog en Engelsmanplaat; het betreft hier dan ook met name pleisterende vogels. Worden deze soorten buiten beschouwing gelaten dan dringen de boerenzwaluwen de top 10 binnen!

Andere landen:

In heel Europa werd er in 29 landen door meer dan 18.000 vrijwilligers geteld en totaal werden er 3.423.613 vogels gezien verdeeld over (...soorten). Koploper was Zweden waar 957.520 vogels werden geteld (237 soorten) gevolgd door Roemenie (552.503 vogels (waarvan 515,152 spreeuwen), 181 soorten) en Hongarije (479.959 vogels, 153 soorten). Nederland neemt een respectabele vierde plaats in.

De top tien:

Tabel 7: Top 10 European birdwatch 2003 en vergelijking met Brobbelbies en 2003

	European birdwatch 2004	Brobbelbies 2004	European birdwatch 2003
1	Spreeuw 98.443	Graspieper 1.648	Spreeuw 51.982
2	Vink 50.572	Spreeuw 600	Vink 44.371
3	Graspieper 49.198	Vink 336	Graspieper 10.422
4	B. strandloper 33.528	Aalscholver 123	Aalscholver 5.825
5	Scholekster 30.153	Grauwe Gans 34	Houtduif 4.749
6	Kievit 27.672	Witte Kwikstaart 32	Kuifeend 2.319
7	Kokmeeuw 19.635	Zanglijster 23	Kneu 2.168
8	Smient 14.253	Ringmus 22	Kievit 1.940
9	Grauwe gans 13.777	Veldleeuwerik 20	Sijs 1.850
10	Zanglijster 10.710	Kauw 8	Smient 1.650
krenten	Zwarte ooievaar, Rode wouw, Noordse boszanger, Koereiger, Kraanvogel, Bladkoning (3), Roodkeelpieper, Chileense en Europese flamingo's, Zeearend	Grote gele kwikstaart 5 Merel 4 Smelleken 2 Boomvalk 1	
Totaalstand	470.606 individuen 203 soorten	2902 individuen 29 soorten	185.189 individuen 167 soorten

Vogelteldag 2004

Op zondag 17 oktober was het weer zover. Onze jaarlijkse vogelteldag kon van start gaan. Om half 8 stonden op alle 5 de posten vogelaars paraat. Het was nog donker en vrij koud, maar gelukkig (ondanks de voorspellingen) was het droog. Na het uitdelen van de portofoons en tellijsten kon de telling van start gaan. Het eerste half uur viel eigenlijk nog wat tegen, waarschijnlijk nog te vroeg voor de vogels, enkele vinken en graspiepers kwamen er maar over. Maar na 8 uur begon het

toch los te komen, tussen 8 en 9 uur was de piek van de vogeltrek (1000 vogels). Dit werd na 9 uur helaas al weer wat minder, waardoor er bij diverse tellers ook wel een dip ontstond.

De op de posten aanwezige portofoons zorgen gelukkig voor wat vertier, iedereen bleef hierdoor toch scherp (en soms melig of kwam dit door de aanwezige sterke drank?). Diverse Bossche opmerkingen gingen heen en weer, waarom toch? Wat dacht je van een Bossche gaai met 9 eikels in zijn bek en hij bleef nog krijsen!! Rond 11 uur begon iedereen toch wel te snakken naar het beloofde broodje worst. Dit hebben we dan ook direct beantwoord, Jan Willem had de pan al opgezet. Na iedere telpost te hebben voorzien van de worst zie je ook direct de leuke waarnemingen, zoals de net ontdekte dassenburcht bij telpost 4, met 2 overstekende reeën.

Als klapstuk werd er een lichte roofvogel ontdekt boven de 3 vennen. Vrijwel direct werd er Rode Wouw geroepen en iedereen was direct in opperste stemming. Bijna iedere telgroep heeft deze rode wouw met zo'n mooie gevorkte staart gezien.

Enkele ander krenten uit de pap waren; kruisbekken, Grote gele kwikstaart, beflijsters. Helaas waren de grote aantallen dit jaar niet overgekomen, dit kwam waarschijnlijk wel door de koude zuidwesten wind. De sfeer was er echter niet minder om. Na de telling zijn we met zijn allen naar ons "Bankske" gegaan. Hier hebben we de dag afgesloten met een borrel (alweer) en een kop snert!!

Peter van de Braak

Tabel 8: Overzicht waarnemingen vogelteldag 2004

Vogelsoort	Telpost					Totaal	Beste telpost
	1	2	3	4	Hoofdtelpost		
Aalscholver	0	1	0	0	1	2	2,H
Beflijster	0	0	0	2	1	3	4
Boomleeuwerik	0	0	15	2	0	17	3
Buizerd	0	0	2	0	0	2	3
Gaai	1	0	5	0	0	6	3
Geelgors	6	7	0	6	0	19	2

Vogelsoort	Telpost					Totaal	Beste telpost
	1	2	3	4	Hoofdtelpost		
Goudhaantje	12	0	0	6	0	18	1
Graspieper	69	49	24	89	128	359	H
Grauwe Gans	29	0	0	6	24	59	1
Groenling	0	0	0	0	1	1	H
Grote Gele	2	0	0	0	0	2	1
Grote Lijster	0	0	4	8	0	12	3
Havik	1	0	0	2	0	3	4
Holenduif	0	6	4	10	0	20	4
Houtduif	12	23	2	48	0	85	4
Kauw	0	4	0	7	0	11	4
Keep	1	3	0	4	0	8	4
Kievit	0	0	6	15	22	43	4
Kneu	0	11	18	0	25	54	3
Kokmeeuw	0	0	0	6	4	10	4
Kramsvogel	49	16	3	9	88	165	1
Koolmees	25	0	0	0	0	25	1
Koperwiek	31	12	183	113	74	413	3
Kruisbek	1	0	0	0	4	5	H
Rode wouw	0	1	1	0	1	1	2,3,H
Merel	0	1	0	0	0	1	2
Roek	0	0	0	1	0	1	4
Nijlgans	0	0	0	0	20	20	H
Pimpelmees	3	0	0	0	0	3	1
Putter	0	0	0	0	1	1	H
Rietgors	0	6	0	1	2	9	2
Ringmus	0	0	7	0	12	19	H
Stormmeeuw	0	0	0	0	1	1	H
Sperwer	0	0	2	0	0	2	3
Spreeuw	17	77	56	125	13	288	4
Wilde Eend	0	0	0	0	6	6	H
Turkse tortel	0	0	0	1	0	1	4
Veldleeuwerik	26	196	188	29	67	506	2
Vink	129	244	247	683	77	1380	4
Witte Kwikstaart	13	12	8	9	8	50	1
Zilvermeeuw	0	1	1	0	1	3	2,3
Zanglijster	8	0	1	25	0	34	4
Zwarte Kraai	0	0	3	0	0	3	3
Totaal	435	669	779	1207	581	3671	4

In Tabel 9 zijn de totalen, fenologie en dagmaxima te zien, over alle jaren dat er op de Brobbelbies geteld wordt.

Tabel 9: Totalen, fenologie en dagmaxima over 2000, 2001, 2002, 2003 en 2004

	Soort	Totaal 2000 - 2004	Datum vroegste waarneming	Datum dagmax	Dagmax	Datum laatste waarneming
1	Aalscholver	4336	01-aug-03	08-okt-04	348	30-nov-01
2	Barmsijs	8	30-sep-01	17-nov-01	2	17-nov-01
3	Beflijster	2	13-okt-04	13-okt-04	1	17-okt-04
4	Bastaardarend	1	14-okt-03	14-okt-03	1	14-okt-03
5	Blauwe Kiekendief	55	16-aug-03	25-okt-01	4	15-nov-02
6	Blauwe Reiger	229	01-aug-03	09-okt-04	17	30-nov-02
7	Boerenwaluw	26649	01-aug-01	18-sep-02	2105	23-okt-03
8	Bonte Kraai	1	27-okt-03	27-okt-03	1	27-okt-03
9	Bonte Strandloper	7	22-sep-01	22-sep-01	7	22-sep-01
10	Boomleeuwerik	281	02-aug-02	19-okt-04	33	14-nov-04
11	Boompieper	512	01-aug-03	01-aug-04	18	08-okt-02
12	Boomvalk	49	01-aug-03	11-aug-02	4	22-okt-00
13	Bosruiter	1	22-sep-01	22-sep-01	1	22-sep-01
14	Brandgans	1	18-okt-03	18-okt-03	1	18-okt-03
15	Bruine Kiekendief	30	26-aug-04	11-aug-01	2	17-okt-01
16	Buizerd	1203	01-aug-03	15-okt-03	193	23-nov-02
17	Duinpieper	2	08-sep-02	08-sep-02	2	08-sep-02
18	Dwergarend	1	17-sep-04	17-sep-04	1	17-sep-04
19	Ekster	1	05-okt-03	05-okt-03	1	05-okt-03
20	Europese Kanarie	1	10-nov-01	10-nov-01	1	10-nov-01
21	Fitis	3	02-aug-03	02-aug-03	1	06-sep-03
22	Fuut	1	07-sep-03	07-sep-03	1	07-sep-03
23	Gaai	67	29-sep-00	07-okt-04	14	07-nov-04
24	Geelgors	992	04-aug-01	03-nov-01	76	30-nov-01
25	Gele Kwikstaart	2017	01-aug-03	04-sep-04	290	01-nov-03
26	Gierzwaluw	643	01-aug-03	08-aug-04	169	18-okt-04
27	Goudhaantje	1	12-okt-03	12-okt-03	1	12-okt-03
28	Goudplevier	267	02-aug-02	22-sep-02	69	30-nov-03
29	Goudvink	5	14-okt-01	14-okt-01	2	13-nov-04
30	Grasmus	14	04-aug-02	11-aug-02	3	08-sep-02
31	Graspieper	33461	23-aug-02	13-okt-01	2175	30-nov-01
32	Grauwe Gans	4273	08-aug-04	23-nov-04	493	29-nov-01
33	Grauwe Gors	2	17-sep-01	diverse	1	22-sep-01
34	Grauwe Kiekendief	1	26-aug-01	26-aug-01	1	26-aug-01
35	Groenling	260	01-aug-01	11-okt-03	23	30-nov-02
36	Groenpootruiter	4	04-aug-02	23-aug-03	2	29-sep-01
37	Grote Bonte Specht	5	01-aug-03	01-sep-01	1	27-okt-03
38	Grote Gele Kwikstaart	52	31-aug-02	02-okt-04	5	31-okt-04
39	Grote Lijster	898	01-aug-03	19-okt-04	316	11-nov-01
40	Grote Mantelmeeuw	7	02-aug-02	09-nov-03	4	09-nov-03
41	Grote Zilverreiger	5	27-sep-03	08-okt-04	4	08-okt-04
42	Havik	86	04-aug-02	13-okt-01	4	29-nov-01

	Soort	Totaal 2000 - 2004	Datum vroegste waarneming	Datum dagmax	Dagmax	Datum laatste waarneming
43	Heggenmus	94	16-aug-04	17-okt-02	7	23-nov-01
44	Holenduif	2842	01-aug-01	13-okt-03	127	30-nov-01
45	Houtduif	34974	01-aug-01	24-nov-02	5087	30-nov-01
46	Houtsnip	2	01-aug-04	17-sep-02	1	17-sep-02
47	Huiszwaluw	999	01-aug-03	01-sep-01	155	04-okt-02
48	Kauw	4127	04-aug-02	15-okt-03	503	30-nov-01
49	Keep	1079	27-sep-02	11-okt-03	143	30-nov-01
50	Kievit	10355	01-aug-03	28-okt-04	892	30-nov-01
51	Klapster	4	12-okt-03	12-okt-03	2	13-okt-03
52	Kleine Bonte specht	2	04-sep-04	19-sep-00	1	19-sep-00
53	Kleine Mantelmeeuw	91	02-aug-03	22-aug-04	22	19-okt-02
54	Kleine zwaan	118	26-okt-04	13-nov-04	32	24-nov-02
55	Kneu	4496	01-aug-01	13-okt-01	194	30-nov-01
56	Knobbelzwaan	33	09-okt-04	29-okt-04	9	10-nov-01
57	Koekoek	4	01-aug-04	01-aug-04	1	10-sep-04
58	Kokmeeuw	1241	01-aug-01	28-sep-03	55	30-nov-01
59	Kolgans	3296	09-okt-04	07-nov-04	1190	24-nov-02
60	Koolmees	24	19-sep-04	04-okt-03	6	03-nov-02
61	Koperwiek	6617	22-sep-00	09-okt-04	2103	17-nov-01
62	Kramsvogel	2428	19-sep-02	07-nov-04	250	30-nov-02
63	Kruisbek	98	25-aug-01	07-okt-04	21	30-nov-02
64	Merel	57	03-sep-00	25-sep-04	5	25-nov-01
65	Morinelplevier	3	09-sep-04	03-okt-03	1	03-okt-03
66	Nachtzwaluw	2	21-aug-03	21-aug-03	2	21-aug-03
67	Nijlgans	643	02-aug-03	23-nov-03	41	27-nov-04
68	Oeverpieper	2	09-okt-04	28-okt-01	1	28-okt-01
69	Oeverzwaluw	52	02-aug-02	02-aug-02	11	23-sep-00
70	Ooievaar	5	14-sep-03	14-sep-03	4	22-sep-01
71	Ortolaan	2	07-sep-03	07-sep-03	2	07-sep-03
72	Paap	154	18-aug-02	26-sep-01	11	17-okt-01
73	Pimpelmees	34	03-sep-00	22-sep-01	5	23-nov-01
74	Putter	112	03-sep-03	06-okt-01	14	30-nov-01
75	Regenwulp	46	01-aug-04	22-aug-04	26	28-aug-04
76	Rietgans	388	10-sep-03	07-nov-04	78	24-nov-02
77	Rietgors	1142	03-aug-03	14-okt-01	57	30-nov-01
78	Ringmus	1180	01-aug-04	14-okt-01	95	29-nov-01
79	Rode Wouw	6	28-sep-03	13-okt-01	1	09-nov-03
80	Roek	592	23-sep-00	29-okt-04	80	27-nov-04
81	Roodborst	1	15-nov-02	15-nov-02	1	15-nov-02
82	Roodborsttapuit	56	18-aug-02	19-sep-02	6	10-nov-02
83	Roodkeelpieper	18	01-sep-01	22-sep-00	3	02-okt-00
84	Scholekster	4	02-aug-02	02-aug-02	2	26-aug-01
85	Sijs	457	22-sep-01	11-okt-03	30	30-nov-02
86	Slechtvalk	11	12-sep-04	22-sep-02	1	30-okt-04

	Soort	Totaal 2000 - 2004	Datum vroegste waarneming	Datum dagmax	Dagmax	Datum laatste waarneming
87	Slobeend	5	28-aug-01	28-aug-01	5	28-aug-01
88	Smelleken	30	22-sep-04	14-okt-01	2	23-nov-01
89	Smient	24	14-sep-02	14-sep-02	14	27-okt-03
90	Sneeuwgors	2	28-okt-03	28-okt-03	1	20-nov-04
91	Sperwer	486	02-aug-02	19-okt-04	39	27-nov-04
92	Spreeuw	56147	01-aug-03	20-okt-02	8875	30-nov-02
93	Staartmees	24	23-sep-01	23-sep-01	12	24-okt-04
94	Stormmeeuw	434	01-aug-04	29-okt-04	74	30-nov-01
95	Strandleeuwerik	1	20-okt-02	20-okt-02	1	20-okt-02
96	Tapuit	64	01-aug-03	19-sep-04	6	17-okt-01
97	Tjiftjaf	28	31-aug-03	22-sep-01	3	06-okt-00
98	Torenavalk	47	01-aug-01	30-sep-00	4	10-nov-01
99	Turkse Tortel	5	23-aug-03	27-nov-04	2	27-nov-04
100	Veldleeuwerik	21445	02-aug-02	29-okt-04	1327	30-nov-01
101	Velduil	6	07-okt-04	07-okt-04	2	28-okt-04
102	Vink	38530	01-aug-01	11-okt-03	5026	30-nov-01
103	Visarend	6	31-aug-02	21-sep-01	1	21-sep-01
104	Waterpieper	3	15-okt-03	15-okt-03	1	23-nov-03
105	Watersnip	204	01-aug-02	03-aug-04	17	17-nov-01
106	Wespendief	15	02-aug-02	11-aug-01	3	20-okt-02
107	Wilde Eend	81	01-aug-04	11-sep-04	12	18-nov-01
108	Wilde Zwaan	3	03-nov-01	03-nov-01	3	03-nov-01
109	Winterkoning	4	10-nov-01	18-nov-01	2	18-nov-01
110	Wintertaling	13	10-aug-02	14-nov-04	8	17-nov-01
111	Witgat	14	01-aug-02	17-aug-01	2	11-okt-03
112	Witte Kwikstaart	3628	01-aug-01	11-okt-03	131	25-nov-01
113	Wulp	507	02-aug-02	24-aug-03	41	01-nov-03
114	Zanglijster	1743	09-sep-01	15-okt-01	392	09-nov-03
115	Zilvermeeuw	182	01-aug-03	17-aug-02	17	27-nov-04
116	Zomertortel	55	01-aug-01	12-aug-01	9	18-sep-02
117	Zwarte Kraai	514	01-aug-01	05-aug-01	54	05-nov-00
118	Zwarte Ooievaar	4	03-aug-02	03-aug-02	4	03-aug-02
119	Zwarte Roodstaart	3	28-aug-04	28-aug-04	2	20-okt-02
120	Zwarte Ruiter	1	26-sep-04	26-sep-04	1	26-sep-04
121	Zwarte Specht	6	01-sep-04	07-okt-01	1	09-nov-03
122	Zwarte Wouw	1	19-aug-01	19-aug-01	1	19-aug-01
123	Zwartkop	3	03-aug-02	28-sep-01	1	28-sep-01
	Niet gedetermineerd	602				
	TOTAAL	279195				

Leo Ballering, Januari 2005